ADEDE SEARCH & RECOVERY

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 83

Archeologienota Wechelsebaan te Lille (Antwerpen).

DE SMAELE BART, PIETERS HADEWIJCH, CLAEYS SIMON & VAN DEN BERGHE KATRIEN

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2016
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Bart De Smaele, Hadewijch Pieters, Simon Claeys
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba.

Inhoudsopgave

1 Administratieve fiche ..... - 5 -
2 Bureauonderzoek ..... - 10 -
2.1 Archeologische voorkennis ..... - 10 -
2.2 Aanleiding van het onderzoek ..... - 10 -
2.3 Doel van het onderzoek ..... - 10 -
2.4 Huidige situatie projectgebied ..... - 11 -
2.5 Beschrijving geplande werken ..... - 11 -
2.6 Randvoorwaarden ..... - 12 -
2.7 Werkwijze ..... - 12 -
3 Assessmentrapport ..... - 18 -
3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied ..... - 18 -
3.2 Geologische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied ..... - 20 -
3.2.1 Tertiair geologisch ..... - 20 -
3.2.2 Quartair geologisch ..... - 21 -
3.2.3 Bodem ..... - 23 -
3.2.3.1 Bodemtype ..... - 23 -
3.2.3.2 Potentiële bodemerosie ..... - 29 -
3.2.3.3 Bodemgebruiksbestand ..... - 30 -
3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied ..... - 32 -
3.3.1 Algemene historische situering ..... - 32 -
3.3.2 Historisch kaartmateriaal ..... - 35 -
3.3.2.1 Cartes des Pays-Bas, Fricx (1712) ..... - 35 -
3.3.2.2 Militaire Ferraris kaarten (1771-1778) ..... - 36 -
3.3.2.3 Atlas der Buurtwegen (1841) & Cartes Topographiques de la Belgique (1846-1854) . - 38 -
3.3.2.4 Luchtfoto’s (1971; 1979-1990; 2000-2003 & 2015) ..... - 41 -
3.4 Archeologische situering van het projectgebied ..... - 45 -
3.4.1 CAI locatie 164532 ..... - 46 -
3.4.2 CAI locatie 105310 ..... - 46 -
3.4.3 CAI locatie 150559 ..... - 47 -
3.5 Besluit ..... - 47 -
3.6 Besluit breed publiek ..... - 49 -

4 Bibliografie ..... - 50 -
5 Lijst van plannen ..... - 52 -
6 Lijst van figuren ..... - 54 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	2016J123
Site	Poederlee – Wechelsebaan
Projectsigle ADEDE	POE - WEC
Ligging	Wechelsebaan 2275 Lille
Bounding Box	Punt 1 (NO): X: 181370,651m Y: 215589,034m Punt 2 (ZW): X: 181254,033m Y: 215483,629m
Topografische kaart	Zie plannr. 1 (onderaan paragraaf)
Kadaster	Lille 1e Afdeling, Sectie E, nrs. 94p, 96b
Soort onderzoek	Bureauonderzoek - Archeologienota
Opdrachtgever	Colim cvba (Colruyt Group) Edingensesteenweg 196 1500 Halle
Aard van de vervolgwerken	Bouw nieuw winkelcomplex (okay) en aanleg geasfalteerde parking
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Bart De Smaele 2015/00070
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	De Smaele B., Pieters H., Claeys S. & Van Den Berghe K., 2016, Archeologienota Wechelsebaan te Lille (Prov. Antwerpen), ADEDE Archeologisch Rapport 83, Gent.
Grootte projectgebied	4453m²
Periode uitvoering	Oktober 2016
Thermen thesaurus Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek, archeologienota
Verstoorde zones	Zie plannr. 4 (Onderaan paragraaf)

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Poederlee - Wechelsebaan

Plannr. 1.
Onderzoeksgebied op de topografische kaart

2016J123

Digitaal aangemaakt 11/10/2016

1:1 500 ©AGIV

Legende

onderzoeksgebied

N

0 120

Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Poederlee - Wechelsebaan

Plannr. 2.
Onderzoeksgebied op orthofoto

2016J123

Digitaal aangemaakt 11/10/2016

1:500 ©AGIV

Legende

onderzoeksgebied

N

0 40

Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Poederlee - Wechelsebaan

Plannr. 3.
Onderzoeksgebied op kadasterkaart

2016J123

Digitaal aangemaakt 11/10/2016

1:500 ©AGIV

Legende

onderzoeksgebied

N

0 40

Meter

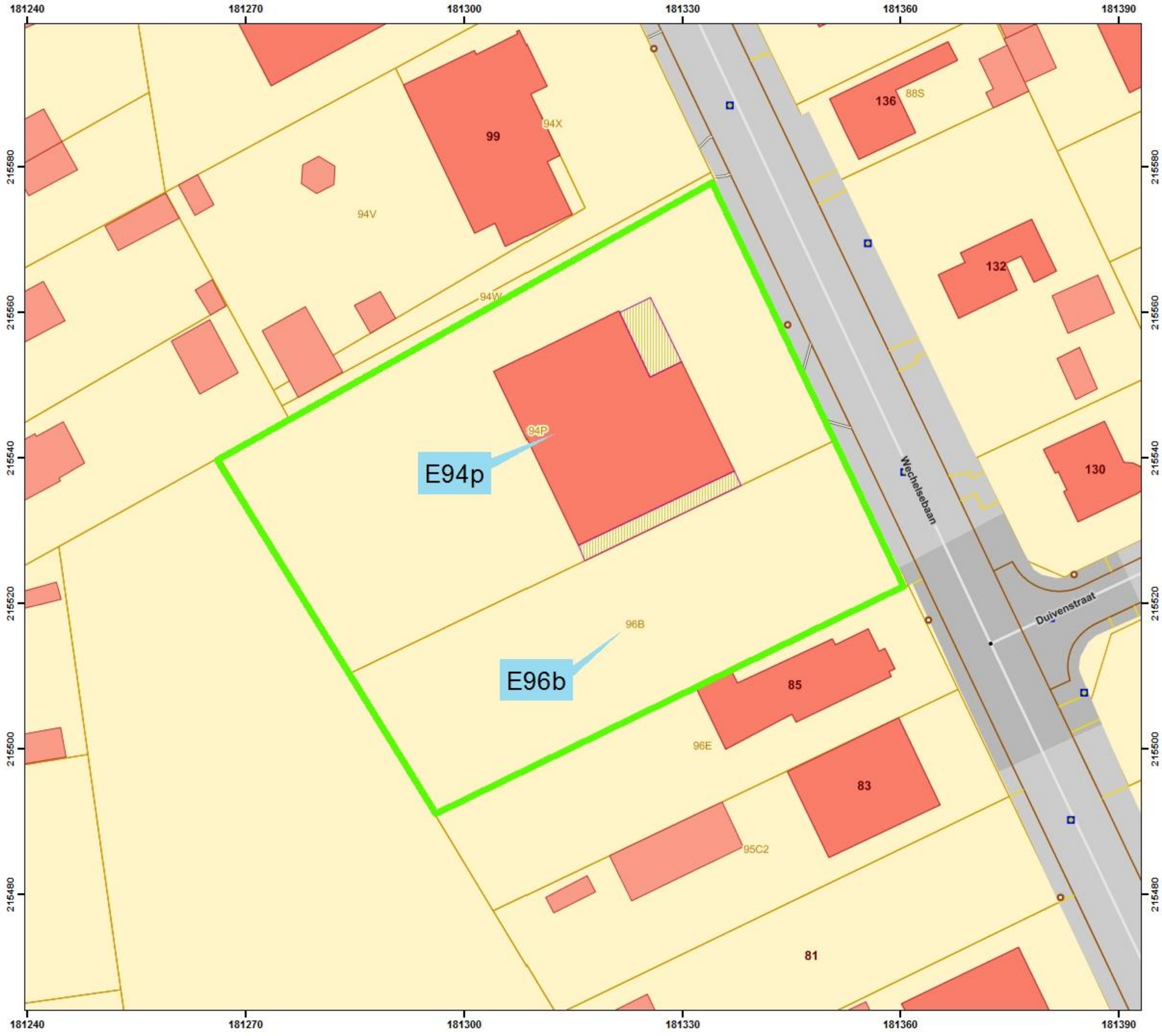

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Poederlee - Wechelsebaan

Plannr. 4
Verstoorde zones

2016J123

Digitaal aangemaakt 2/11/2016

1:265 © AGIV

Legende

Verstoorde zone met verstoringsdiepte

Layer

- bestaand gebouw
- kelder
- parking

N

0 20

Meter

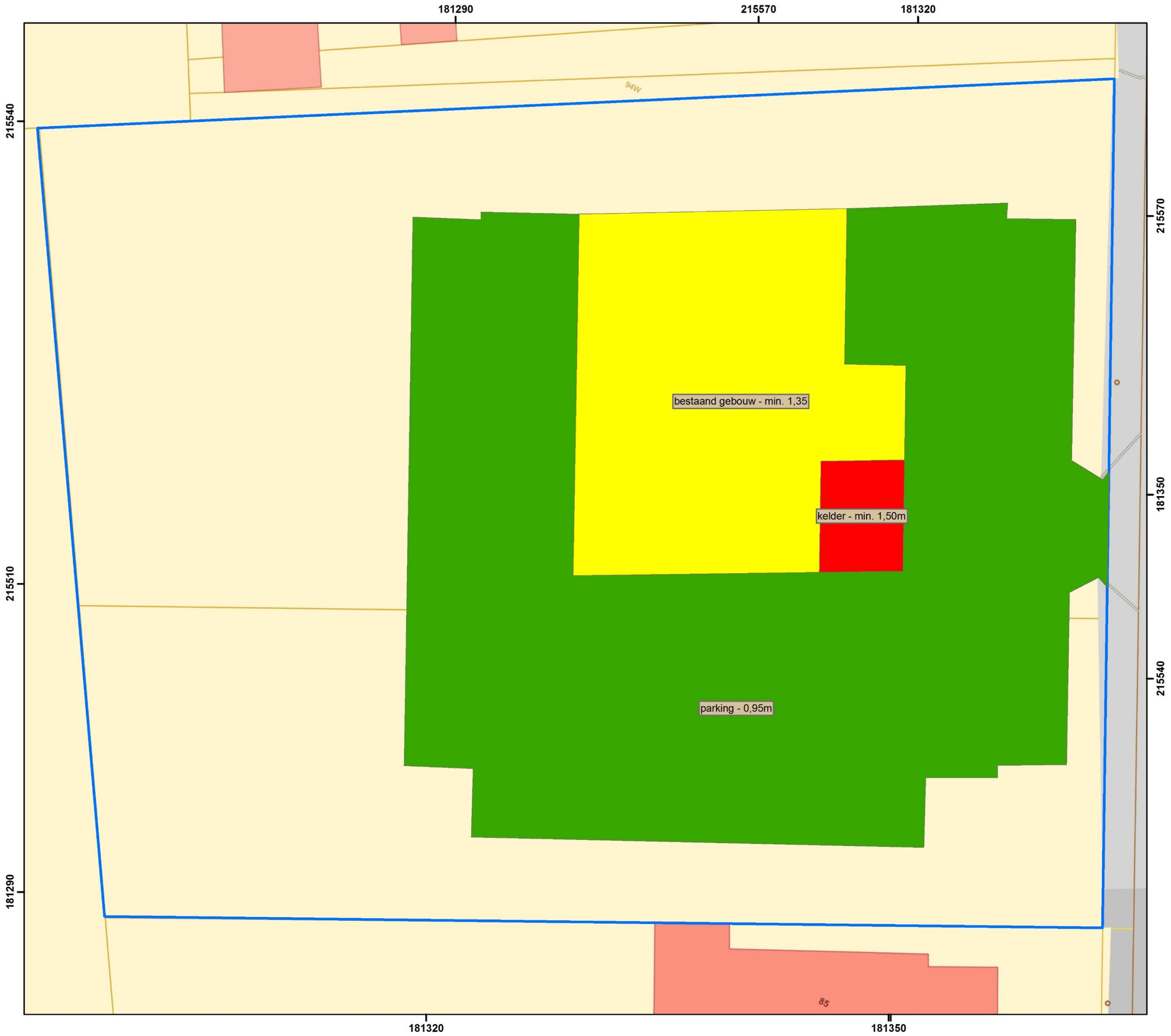

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen het projectgebied werd nog geen voorgaand archeologisch onderzoek uitgevoerd, er zijn echter wel enkele meldingen in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied aangegeven in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI). Deze zullen uitgebreid besproken worden in §3.4 *Archeologische situering van het onderzoeksgebied*.

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt. Ze werd opgesteld naar aanleiding van de aanvraag tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning voor het uitvoeren van infrastructuurwerken aan het Okay complex op de Wechelsebaan te Lille. Het doel van deze nota is na te gaan welke archeologische waarden zich bevinden binnen het projectgebied en in welke mate deze bedreigd worden om aldus te bekijken of deze bewaard kunnen blijven in situ, of ex situ wanneer deze onomkeerbaar vernietigd dreigen te worden.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologische nota heeft tot doel om, door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische en historische bronnen, de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?
- Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?

- Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?
- Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?

2.4 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied is gelegen aan de Wechelsebaan te Lille. Binnen het gebied bevindt zich op dit moment een winkelcomplex met verharde parking. Het complex werd enkel water en winddicht gemaakt maar werd nooit in gebruik genomen. Het gebouw wordt bijna volledig omringd door de parking, enkel de zijde in het noordoosten is vrijgelaten. Een klein deel van het gebouw is half onderkelderd (roze aanduiding plannr. 5). De diepte van de keldervloer bevindt zich 0,90m onder het huidige maaiveld. De funderingen verstoren de bodem tot een maximumdiepte van 1,50m. Aan de hand van een recent uitgevoerd booronderzoek was het mogelijk vast te stellen dat zich onder de verharde parking een verstoring van 0,95m bevindt. Het omliggende grasland vertoont een verstoring die zeker tot 0,75m reikt.

2.5 Beschrijving geplande werken

Er wordt een nieuwbouw winkelcomplex van 950 m² opgetrokken met een nieuwe parking. Hiervoor zal zowel het huidige gebouw alsook de huidige parking volledig gesloopt worden. Voor de aanleg van het nieuwe gebouw zullen er funderingszolen van 1,80 m diep geplaatst worden en funderingsstroken van 1,15 m diep. Het terrein wordt 30 cm opgehoogd om de vloer aan te leggen. Voor het plaatsen van een MS-cabine ten noorden van het nieuwe gebouw zal er tot 1,40 m diepte gegraven worden. In het zuidoosten van het nieuwe gebouw zal de aanzet voor de fundering van een totem 0,45 m onder de grond liggen. Dichter naar het gebouw toe zal hier een luifel worden geïnstalleerd, hiervoor wordt de aanzet van de funderingszolen voorzien op een diepte van 1,27 m. Er wordt tevens een nieuwe geasfalteerde parking aangelegd met 39 plaatsen en 2 andersvaliden plaatsen. De parking zal op opgehoogd terrein (0,45 m) geplaatst worden. Onder de parking is op een beperkte locatie een ondergrondse infiltratievoorziening gepland, deze gaat tot een diepte van 1,50 m ingegraven worden. Ten westen van de nieuwbouw worden een septische tank en een hemelwaterput op een maximumdiepte van 3,02 m geïnstalleerd. Ten slotte wordt ook ten oosten van het gebouw een vlak afgegraven van 0.55 m voor het aanleggen van een bodem wadi.

2.6 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

2.7 Werkwijze

Dit bureauonderzoek heeft tot doel de aanwezigheid en de bewaringstoestand van de archeologische resten binnen het projectgebied in te schatten, alsook de impact van de geplande werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Op basis van de verworven kennis kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden voor een eventuele verdere prospectie-/opgravingsstrategie. De archeologische verwachting van het projectgebied wordt gebaseerd op gekende geologische, landschappelijke, archeologische, historische en geografische bronnen. Hiervoor wordt beroep gedaan op gekende literatuur, de Centraal Archeologische Inventaris en het Geoportaal van Onroerend Erfgoed en de Databank Ondergrond Vlaanderen. Dit alles wordt vervolgens samengelegd met topografische kaarten, recente luchtfoto's, kadasterkaarten en plannen van gekende/geplande toestand.

Overzicht geconsulteerde kaarten:

- Onderzoeksgebied:
  - Inplantingsplan huidige toestand
  - Inplantingsplan geplande toestand
  - Doorsnede nieuwe en bestaande toestand
  - Verstoorde zones
- Geografische/geo (morfo)logische en bodemkundige situering:
  - Topografische kaart
  - Orthofoto
  - Kadasterkaart
  - Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen
  - Tertiair geologische kaart
  - Quartair Geologische kaart
  - Bodemtypekaart
  - Potentiële bodemerosiekaart
  - Erosiegevoeligheidskaart van de Vlaamse gemeenten
  - Bodemgebruiksbestand
  - Gewestplan

- Historische situering:
  - Fricx kaart 1712
  - Militaire kaart van Ferraris, 1777
  - Atlas der Buurtwegen 1841
  - Vandermaelen kaarten 1846-1854
  - Luchtfoto's 1971, 1979-1990, 2000-2003, 2012
- Archeologische situering:
  - Geoportaal Centraal Archeologische Inventaris

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Poederlee - Wechelsebaan

Plannr. 5
Inplantingsplan bestaande toestand

2016J123

Digitaal aangemaakt 2/11/2016

1:265 © AGIV

Legende

onderzoeksgebied

N

0 20

Meter

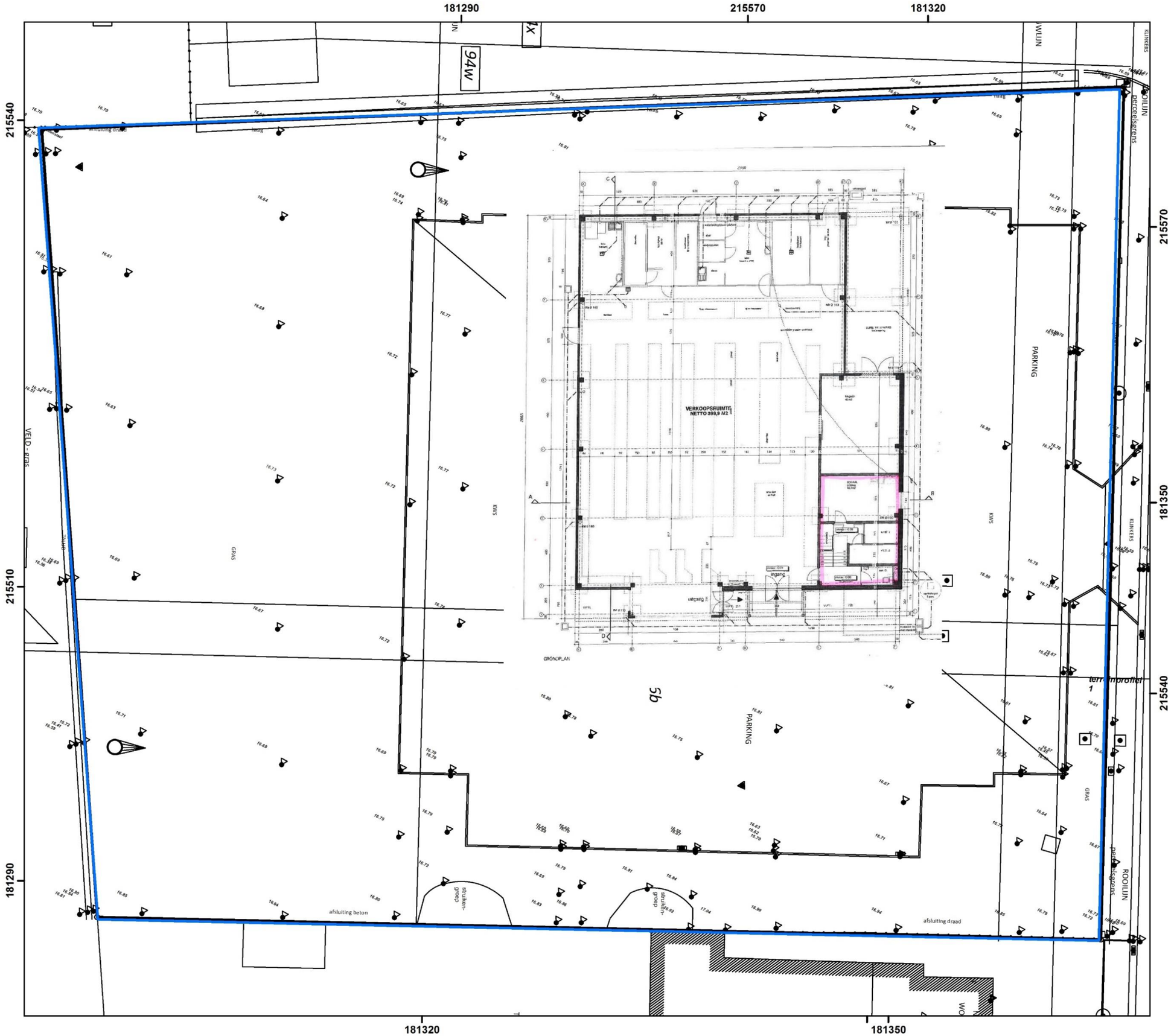

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Poederlee - Wechelsebaan

Plannr. 6
Inrichtingsplan ontwerptoestand.

2016J123

Digitaal aangemaakt 25/10/2016

1:265 © Colruyt Group

Legende

onderzoeksgebied

N

0 20

Meter

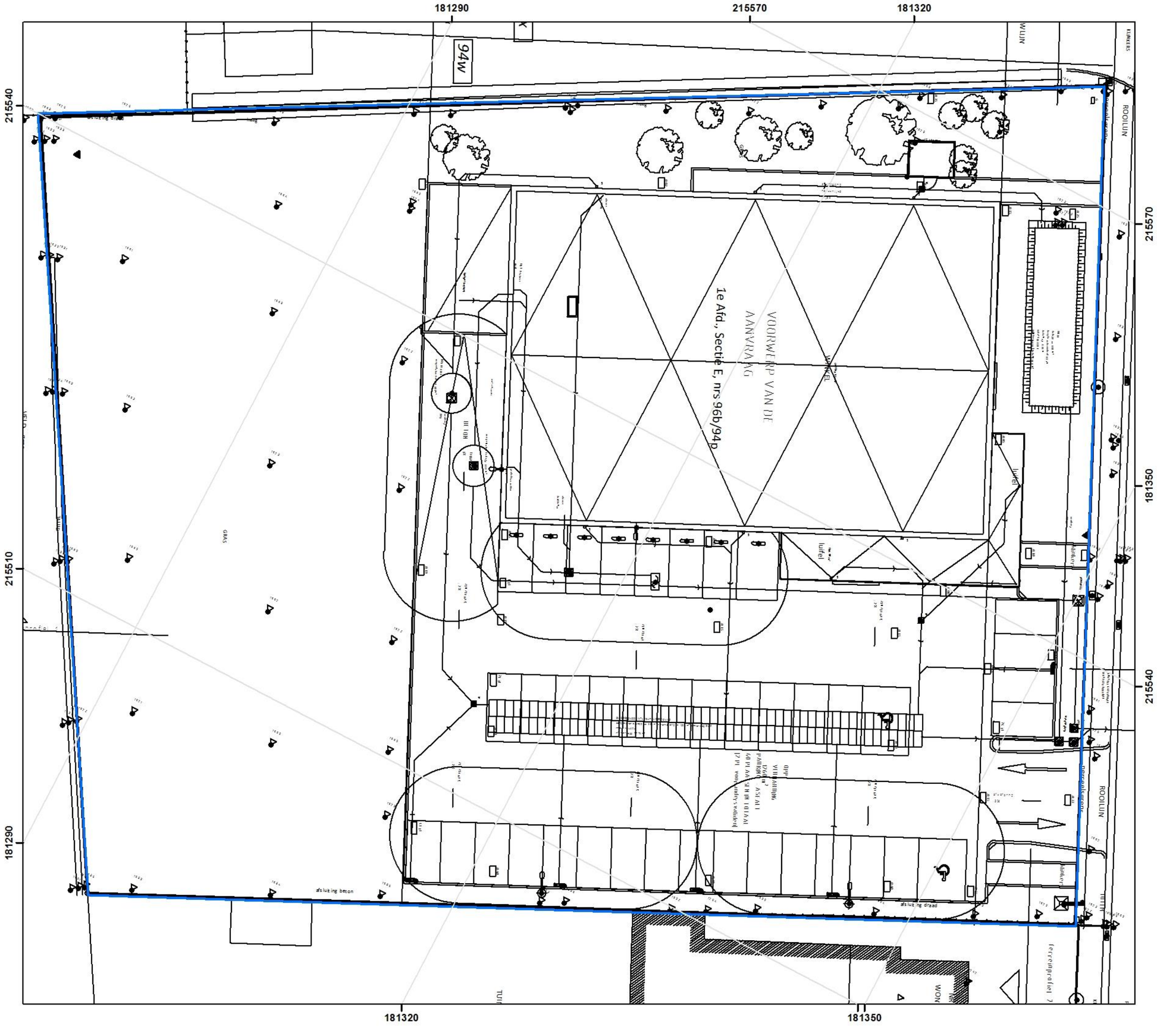

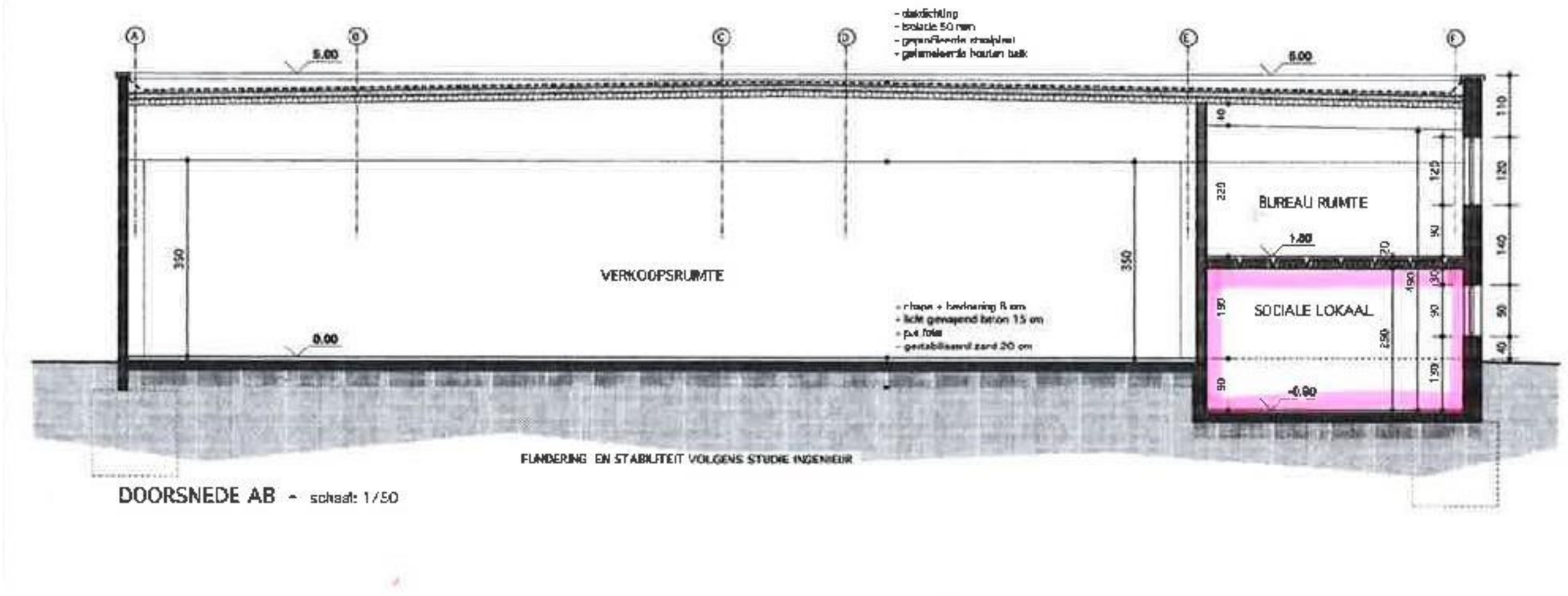

Figuur 1. Doorsnede bestaande toestand

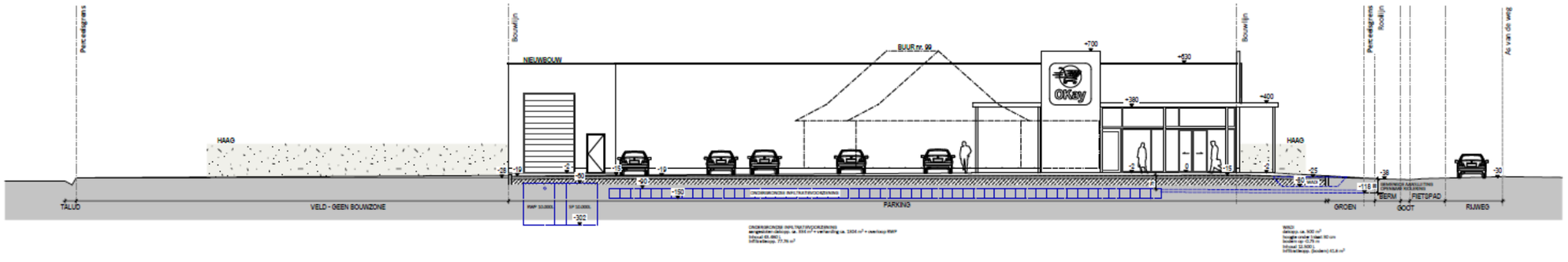

TERREINPROFIEL1 - NIEUWE TOESTAND

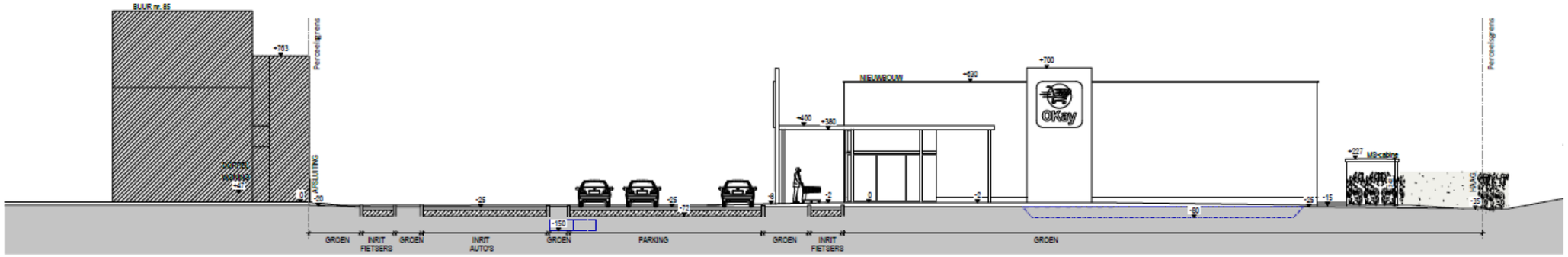

TERREINPROFIEL2 - NIEUWE TOESTAND

Figuur 2. Doorsnedes geplande toestand

3 Assessmentrapport

3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gesitueerd langs de Wechelsebaan te Lille. Lille is een landelijke woongemeente in het hart van de provincie Antwerpen. De gemeente bestaat sinds de fusie van 1977 uit de deelgemeenten Gierle, Lille, Poederlee en Wechelderzande. Lille is eveneens een zeer groene gemeente. Er is geen uitgebreide industrie aanwezig en er zijn enkel twee kleine KMO-zones terug te vinden. De gemeente is gelegen op de rand van de Kempense Heuvelrug. Eén vierde van het grondgebied van Lille bestaat uit bossen en heide[1]. Geomorfologisch gezien behoort Lille tot de depressie van de Schijns-Nete, dit is een laaggelegen gebied waar de topografie zich beneden de 20 m situeert[2]. Het onderzoeksgebied is dan ook gelegen op een TAW-hoogte van ca. 16,97 m[3].

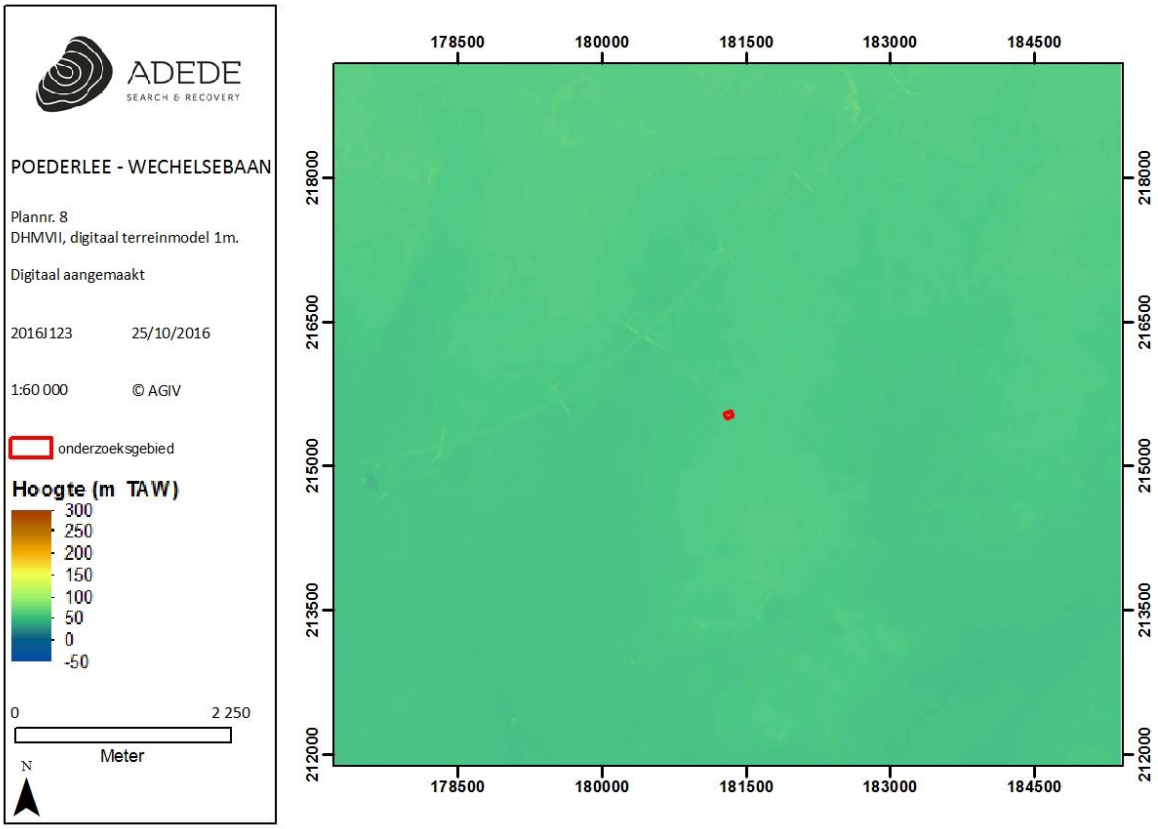

Figuur 3. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.

[1] *http://www.lille.be/Lille%20voorgesteld/default.aspx?id=283*
[2] *Goolaerts & Beerten 2006: Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad 16 Lier, Leuven, p. 2*
[3] *www.Geopunt.be (Geraadpleegd op 12 oktober 2016)*

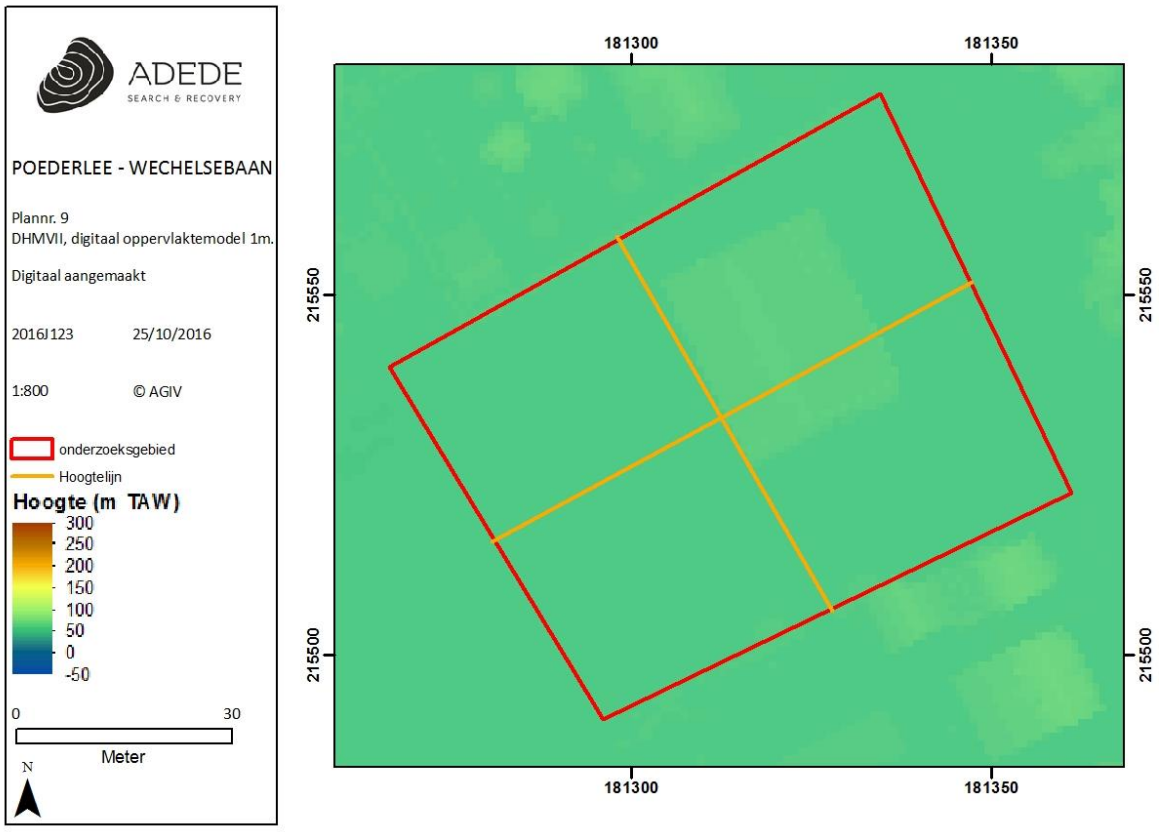

Figuur 4. Onderzoeksgebied ten opzichte van het DHMVII, digitaal oppervlaktemodel 1m (detail).

Binnen het onderzoeksgebied is er slechts een hoogteverschil van maximum 0.5m. In het zuiden van het onderzoeksgebied is een lichte depressie waar te nemen, dit valt mogelijks te verklaren door de vroegere aanwezigheid van een beek in het gebied.

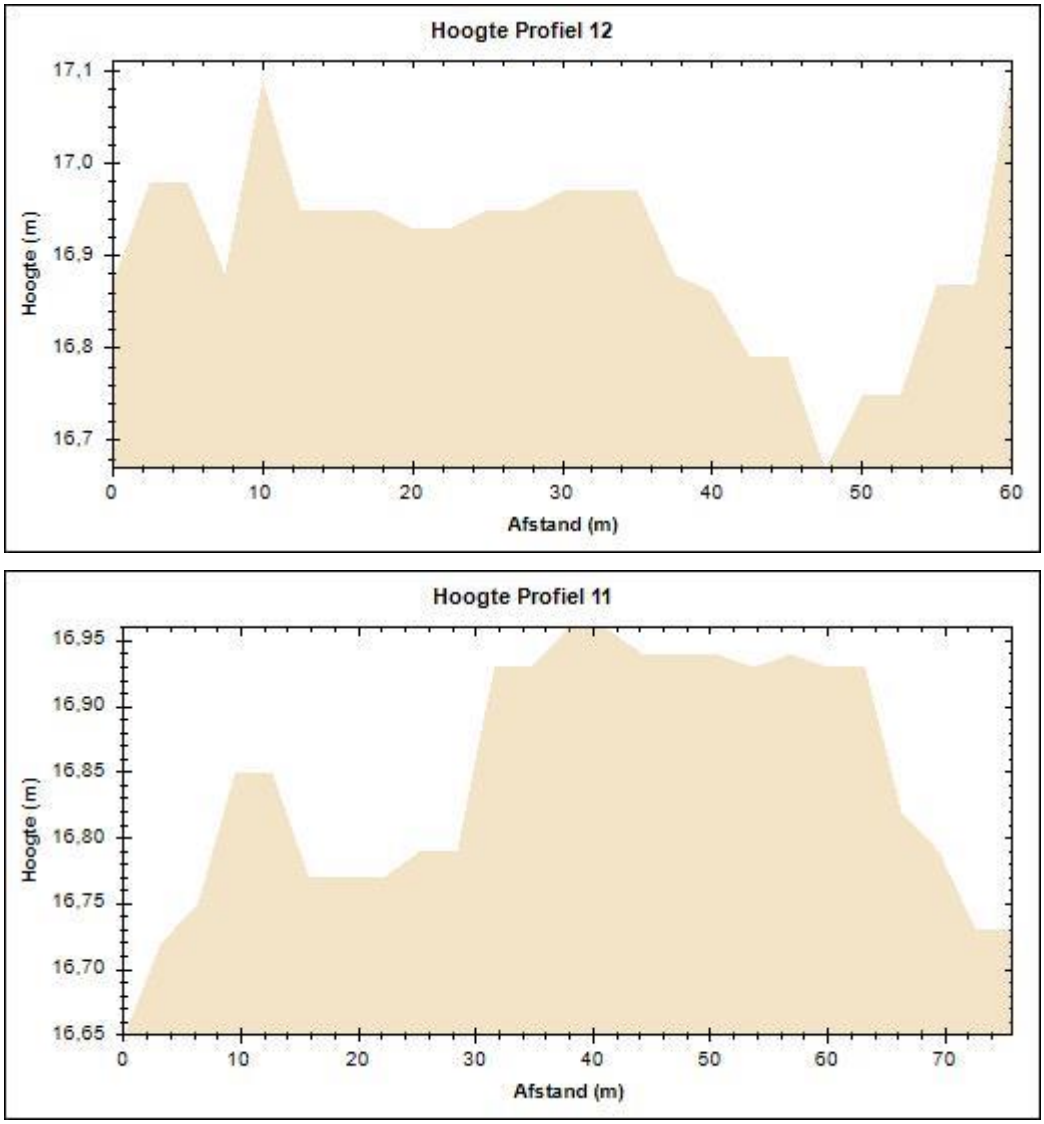

Figuur 5. Hoogteprofiel van noord naar zuid (boven) en van west naar oost (onder).

3.2 Geologische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied

3.2.1 Tertiair geologisch

Op de tertiair-geologische kaart bevindt het onderzoeksgebied zich volledig binnen de Formatie van Poederlee. Het betreft hier fijn licht glauconiethoudend zand, met fijne kleilensjes in het basisgedeelte. De basis zelf bestaat uit grint van ronde kwartsen, silexen en gesilicificeerde carbonaten. Het bovenste gedeelte van deze afzettingen is geoxideerd en bevat soms limonitische zandsteen met schelpresten[4].

[4] *Bogemans F., 1997. Toelichtingen bij de Geologische kaart van België – Vlaams Gewest: Kaartblad 1-7 Essen - Kapellen, Antwerpen, p. 11.*

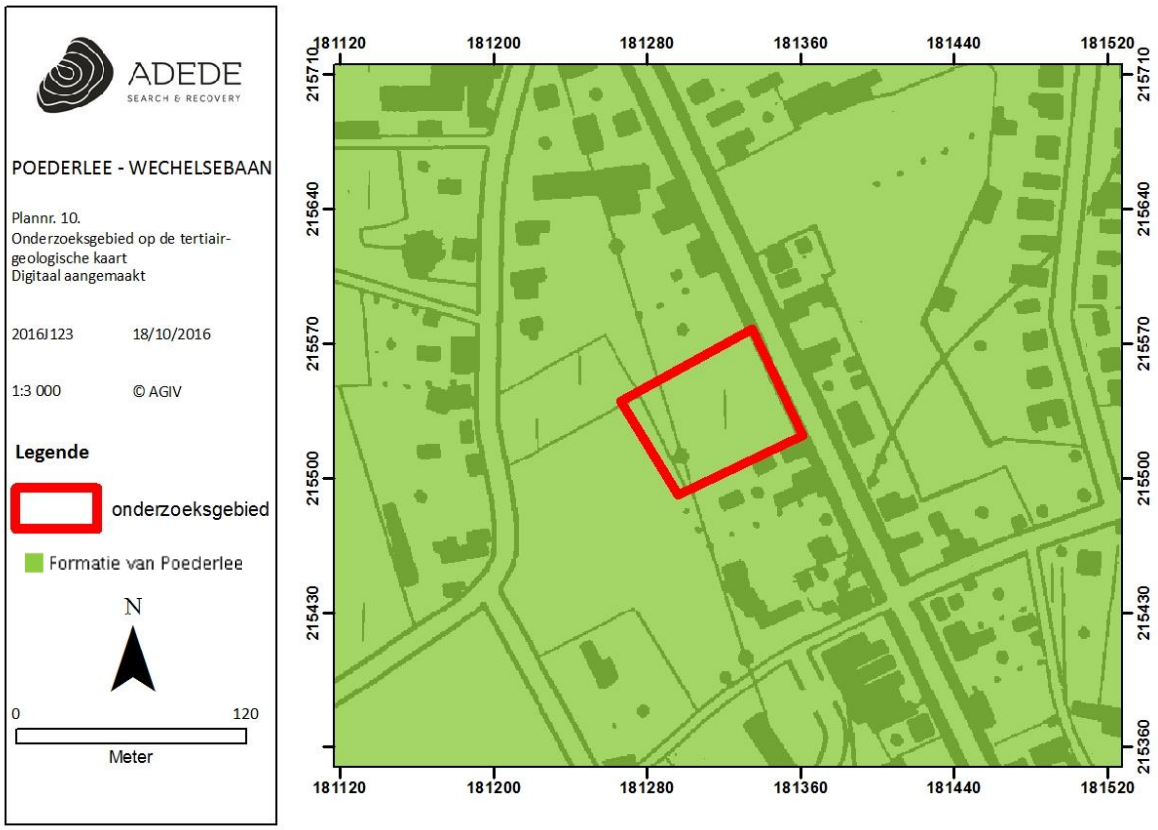

Figuur 6. Onderzoeksgebied op de tertiair-geologische kaart.

3.2.2 Quartair geologisch

Een beeld van de quartair-geologische kaart geeft aan dat het onderzoeksgebied zich bevindt in een zone waar er geen holocene en/of tardiglaciale afzettingen bovenop de pleistocene sequentie voorkomen. De pleistocene sequentie bestaat uit eolische afzettingen (zand tot silt) van het laat-pleistocene weichseliaan, mogelijk vroeg-holoceen. Voorts is er zand tot zandleem in het noordelijke en het centrale gedeelte van Vlaanderen en silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen. Eveneens komen er hellingsafzettingen van het quartair voor[5].

Te Poederlee, nabij de samenvloeiing van de Aa en de Grote Kaliebeek worden dikkere (> 4 m) afzettingen aangetroffen, al worden deze dikkere pakketten niet verklaard door dikke alluviale afzettingen, maar door een dikker pakket deklagen[6].

[5] *www.Geopunt.be (geraadpleegd op 10 oktober 2016).*
[6] *Goolaerts & Beerten 2006:* Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad 16 Lier*, Leuven, p. 6.*

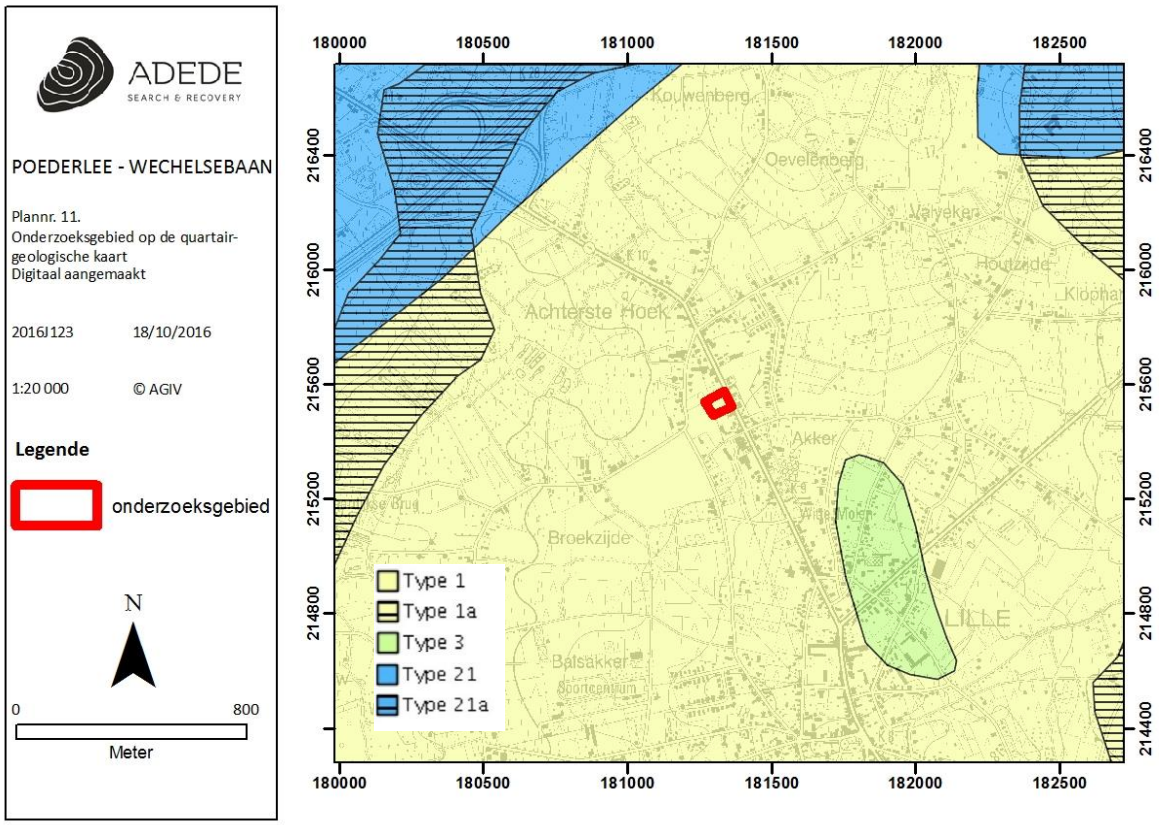

Figuur 7. Onderzoeksgebied op de quartair-geologische kaart.

Vlakbij het onderzoeksgebied zijn er tevens enkele boringen uitgevoerd. De eerste boring bevindt zich iets naar het oosten toe, in de Duivenstraat 16. Het gaat hier om een droge boring van 3 m diepte. Uit deze boring heeft men volgende bodemlagen kunnen afleiden:

- 0 m tot 0,50 m: zandgrond
- 0,50 m tot 1,25 m: geelachtig grof zand met een grindbasis
- 1,25 m tot 2,40 m: zandgrond met ijzerconcreties
- 2,40 m tot 3 m: glauconiethoudend grijs, fijn zand dat fossielen bevat

Tussen 0 m en 1,3 m bevindt zich de quartaire afzetting en tussen 1,3 m en 3 m bevindt zich de Formatie van Lillo[7].

De tweede boring werd iets ten noorden van de site uitgevoerd, ter hoogte van de Wechelsebaan 166. Deze boring is 1,90 m diep. De conclusie van deze boring is een bodemlaag tussen 0 m en 1,90 m van geel zand en grind dat kwarts bevat. Deze laag is tevens een quartaire afzetting[8].

[7] *https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/294136/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport (Geraadpleegd op 18 oktober 2016).*
[8] *https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/293414/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport (Geraadpleegd op 18 oktober 2016).*

3.2.3 Bodem

3.2.3.1 Bodemtype

Het onderzoeksgebied wordt op de bodemtypekaart weergegeven als deels 'OB' en deels 'Zbm'.

- OB: Dit type bodem ontstaat wanneer het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd wordt (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van.
- Zbm: Dit type bodem is een droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont. Onder het plaggendek komt een begraven profiel voor, meestal een podzol of een verbrokkeld textuur B. Roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm. De Zbm gronden en varianten worden overwegend als akkerland gebruikt, welke slechts een beperkte teeltkeuze toelaat. Sommige gronden werden bebost met naaldhout of loofhout.

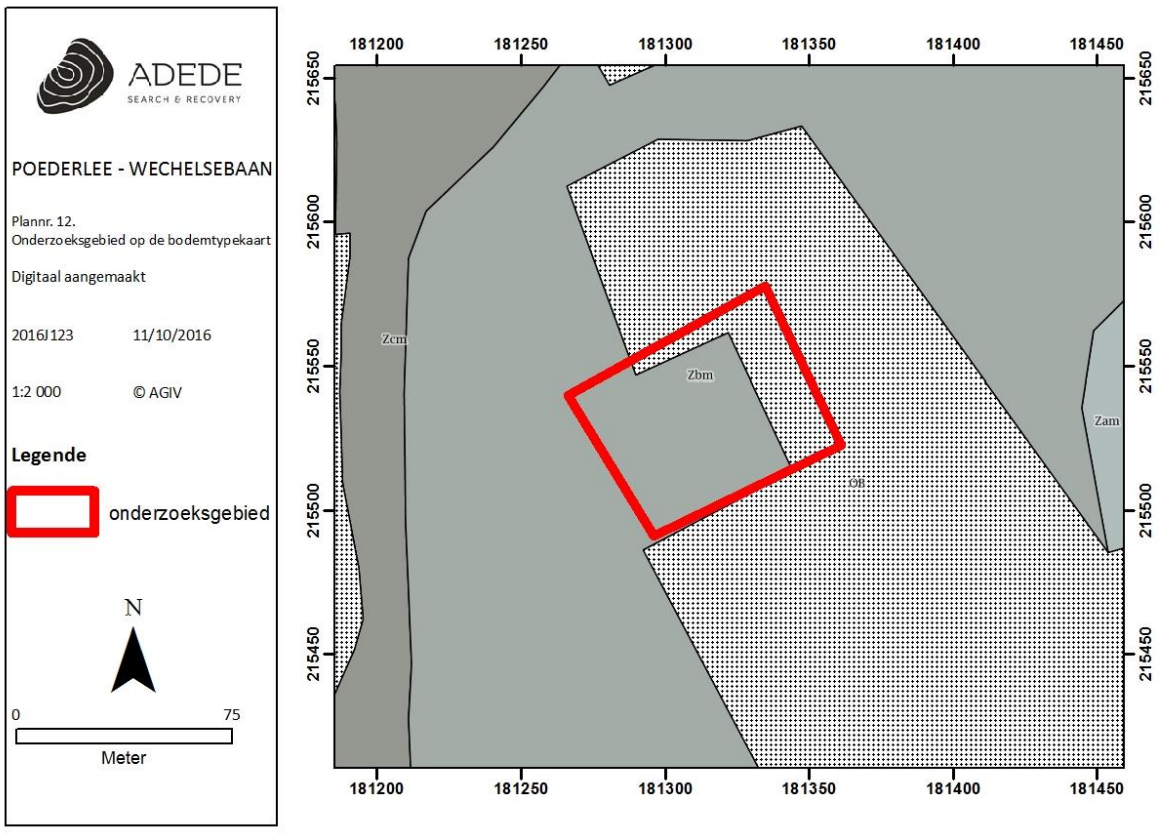

Figuur 8. Onderzoeksgebied op de bodemtypekaart.

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Poederlee - Wechelsebaan

Plannr. 7
Inplanting boringen.

2016J123

Digitaal aangemaakt 27/10/2016

1:258 © AGIV

Legende

- onderzoeksgebied
- 0,5m -mv
- 0,75m -mv
- 1,5m -mv
- 3,0m -mv
- verhardingen buiten de winkel
- groenstroken rondom de winkel
- stroken zonder grondverzet

N

0 20
Meter

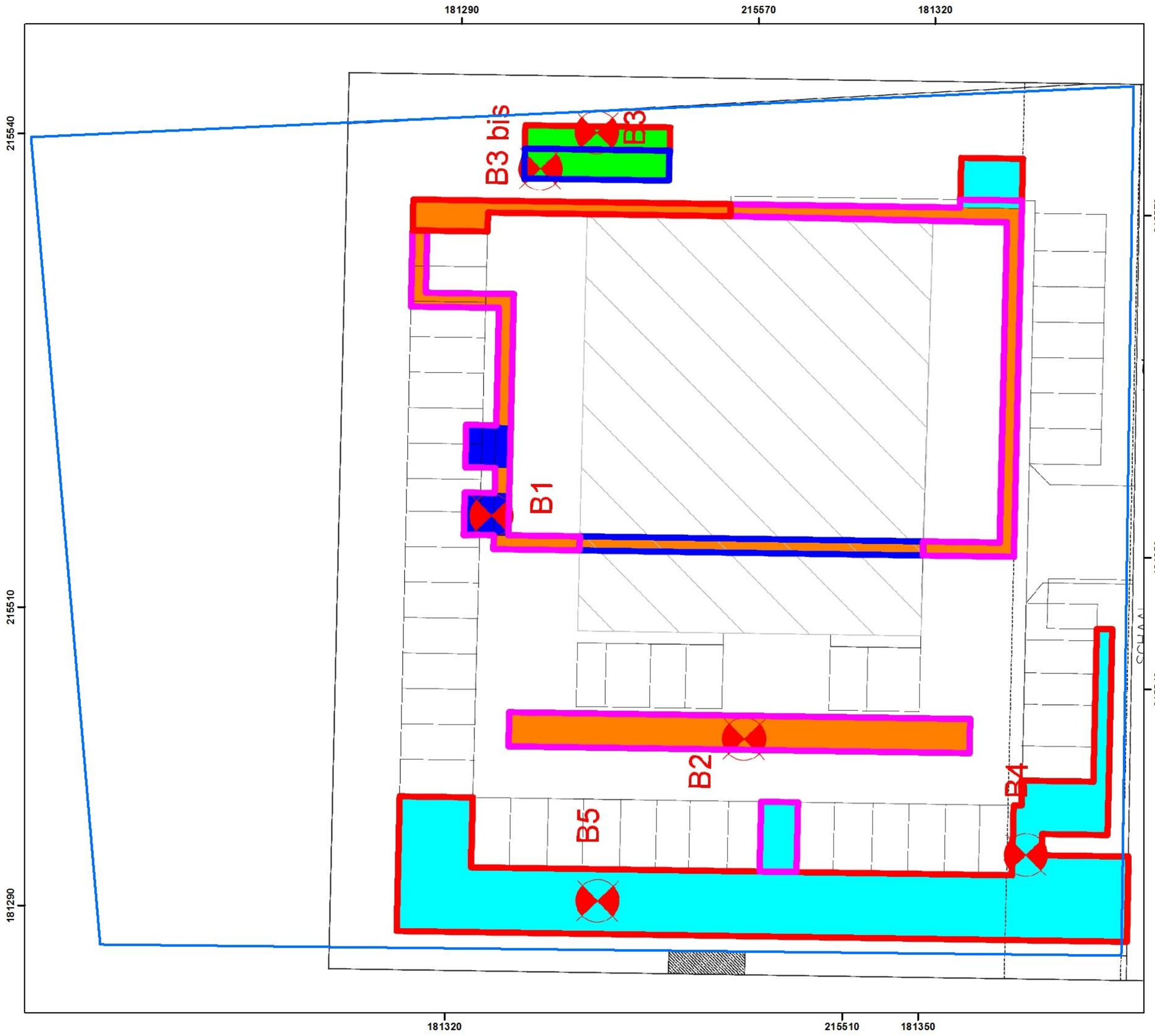

Een recent uitgevoerd bodemonderzoek in functie van de geplande werken rijkt extra informatie aan omtrent de bodemopbouw van het onderzoeksgebied. Op strategische locaties (zie plan nr. 7) werden een zestal boringen geplaatst tot op de geplande verstoringsdieptes. Bij boring 1 en 2 werd tot 0,30m diepte een betonboor gebruikt om doorheen de geasfalteerde toplaag heen te boren. Vervolgens werd een edelman boor met diameter van 7 cm gebruikt. Voor boring 3 tot en met 5, uitgevoerd in onverharde zones, werd eenzelfde edelman boor gebruikt[9]. Plan nr. 7 vertoont tevens de geplande verstoringsdieptes binnen het onderzoeksgebied.

Boring 1 en 2, beide geplaatst in een verharde zone, vertonen een gelijkaardige bodemopbouw. Tot ongeveer 0,90m is een recent, antropogeen verstoorde laag terug te vinden die sporen bevat van baksteen en groen zand. Deze laag is aangevoerd ter stabilisatie van het parkeerterrein. Daaronder is een laag zand met sporen van turf terug te vinden. Het gaat hier waarschijnlijk om restanten van het plaggendek dat de onderliggende lagen afdekt, mogelijks gaat het hier om restanten van een podzol. Vanaf 1,40m diepte is een dikke kleiband terug te vinden van ongeveer 40cm dik. Daaronder is de bodem opgebouwd uit verschillende lagen zand die sporen van turf en schelpen bevatten. Zowel de kleilaag als de onderliggende lagen hebben zeer gunstige eigenschappen voor het aantreffen van bewaarde archeologische sporen[10].

[9] *Abesim bvba, 2016: Milieuhygiënisch bodemonderzoek M16/1169 Nieuwbouw Okay – Wechelsebaan (tss 85 en 99) – Lille 29-9-2016, Deinze, p. 14*

[10] *Abesim bvba, 2016: Milieuhygiënisch bodemonderzoek M16/1169 Nieuwbouw Okay – Wechelsebaan (tss 85 en 99) – Lille 29-9-2016, Deinze, p. 46*

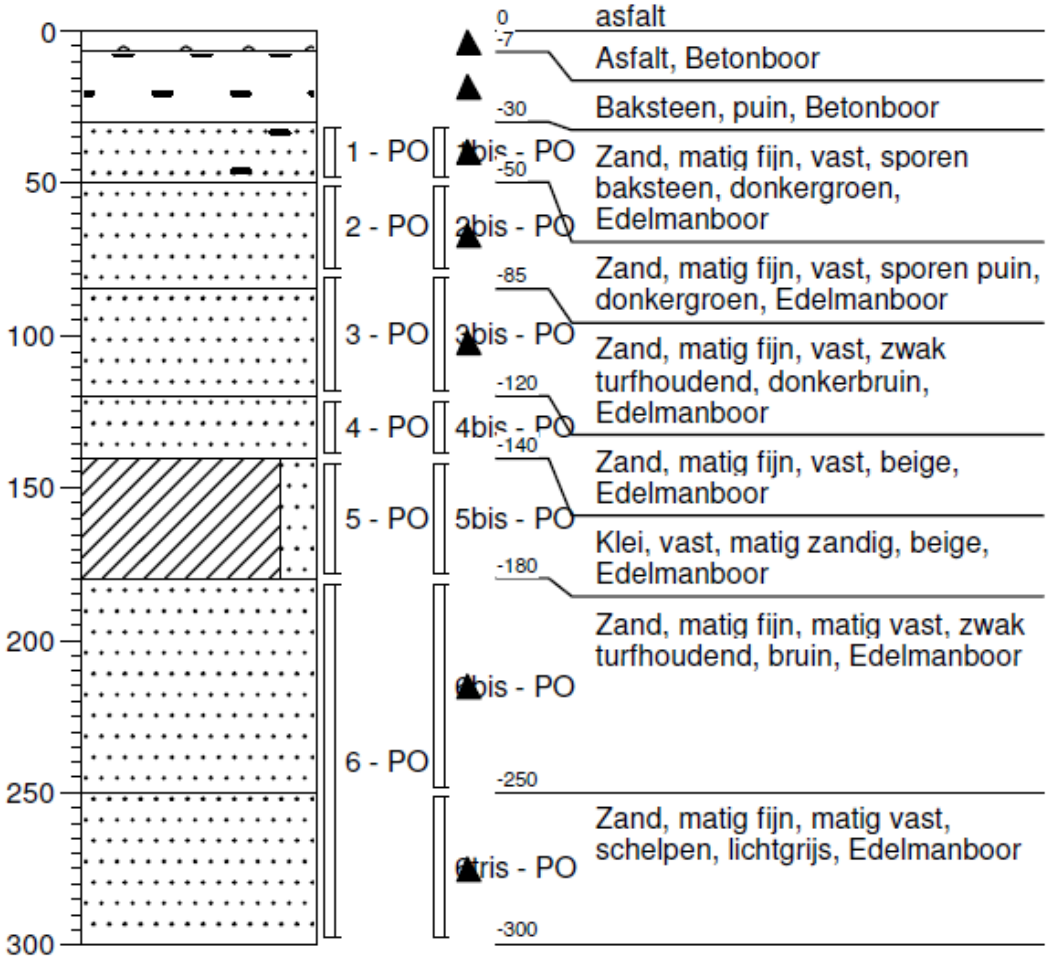

Figuur 9. Boorprofiel Boring 1 (©Abesim).

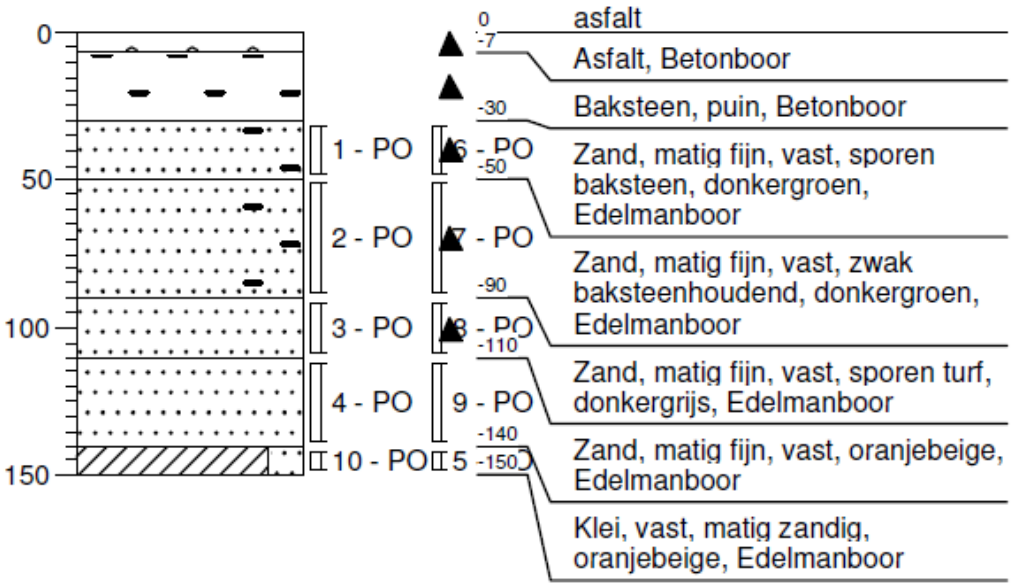

Figuur 10. Boorprofiel Boring 2 (©Abesim).

Boring 3, 4 en 5, geplaatst in onverharde zones, vertonen een gelijkaardige bodemopbouw doch totaal verschillend met de bodemopbouw onder de verharde zones. Hier is tot een maximum diepte van 0.75m geboord en het profiel vertoont voornamelijk zandig leem tot leem. Het gaat hier waarschijnlijk om recente ophogingslagen zonder puin. De diepere bodemopbouw is hier niet aangegeven maar er kan vanuit gegaan worden dat deze gelijk is aan de bodemopbouw beschreven bij boring 1 en 2. Vanaf de diepte voorbij de recent verstoorde lagen met aangevoerde grond[11].

Boring 3bis, geplaatst in een onverharde zone tot een diepte van 0,50m, vertoont geen bodemprofiel. Het gaat hier om een laag steenslag die recent is aangevoerd. Meer dan 75% van de grond op die locatie bevat stenen. Het rapport van het uitgevoerde bodemonderzoek behandelt de bodem op deze locatie dan ook niet als bodem maar als gemengde afvalstroom[12].

[11] *Abesim bvba, 2016: Milieuhygiënisch bodemonderzoek M16/1169 Nieuwbouw Okay – Wechelsebaan (tss 85 en 99) – Lille 29-9-2016, Deinze, pp. 46-47*

[12] *Abesim bvba, 2016: Milieuhygiënisch bodemonderzoek M16/1169 Nieuwbouw Okay – Wechelsebaan (tss 85 en 99) – Lille 29-9-2016, Deinze, p. 15 & p. 46*

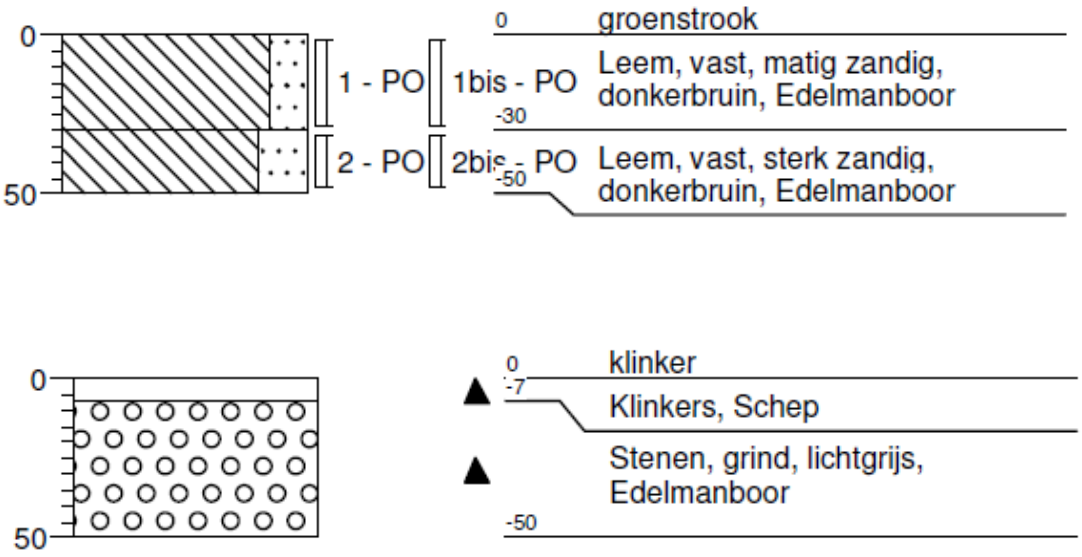

Figuur 11. Boorprofielen Boring 3 en Boring 3Bis (©Abesim).

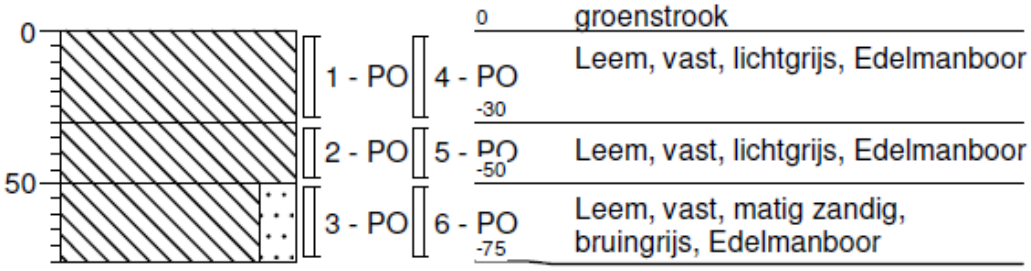

Figuur 12. Boorprofiel Boring 4 (©Abesim).

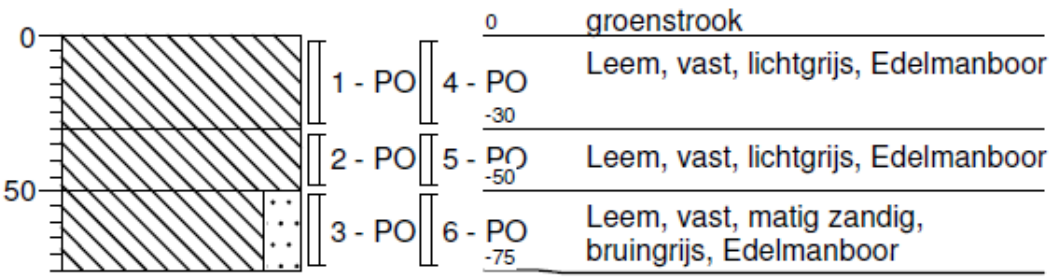

Figuur 13. Boorprofiel Boring 5 (©Abesim).

3.2.3.2 Potentiële bodemerosie

Het onderzoeksgebied staat geklasseerd als zeer weinig erosiegevoelig, net als de omliggende gemeenten.

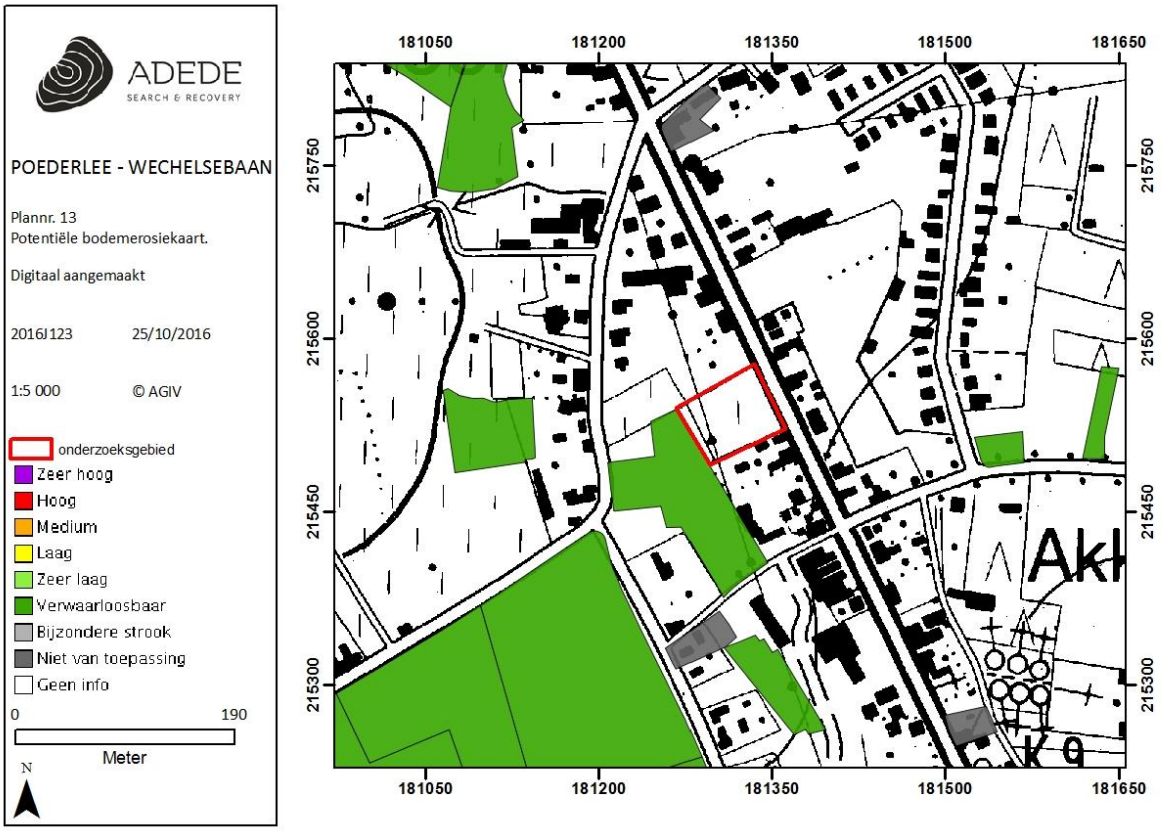

Figuur 14. Onderzoeksgebied op de potentiële bodemerosiekaart.

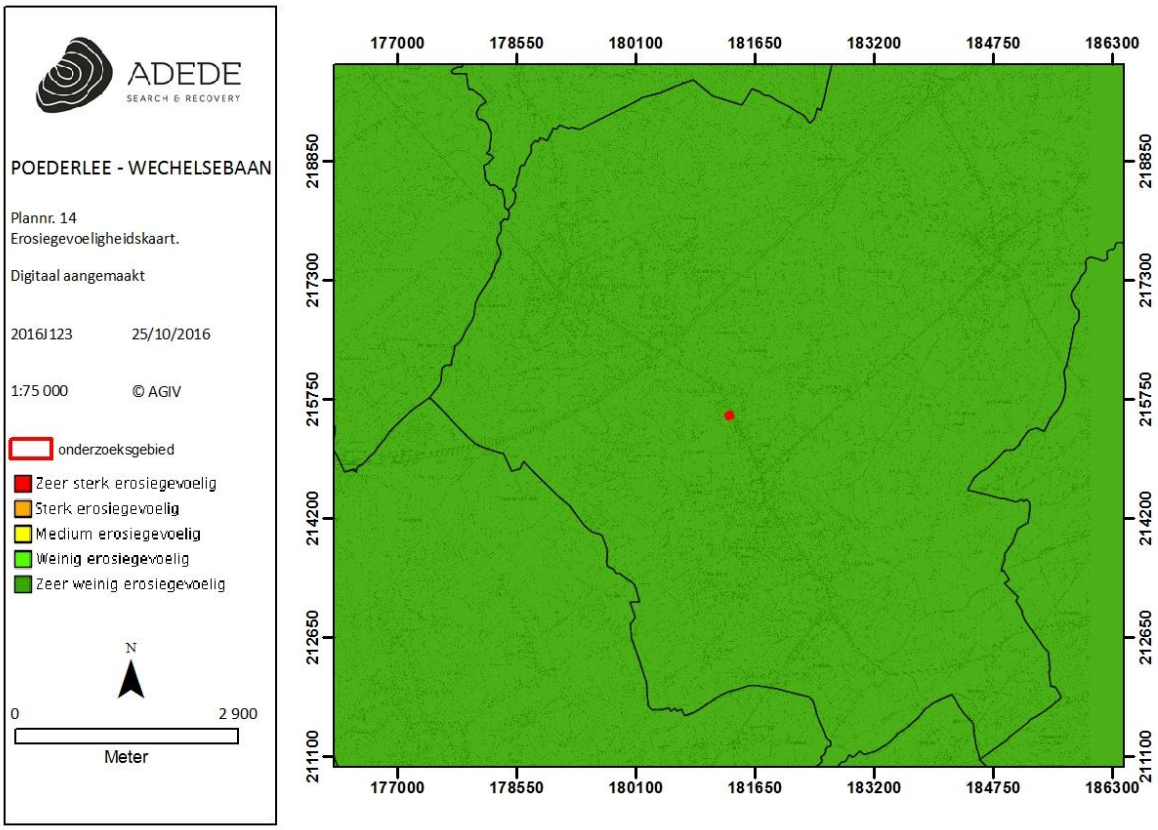

Figuur 15. Onderzoeksgebied op de erosiegevoeligheidskaart van de Vlaamse gemeenten.

3.2.3.3 Bodemgebruiksbestand

Het onderzoeksgebied bevindt zich in een zone die geklasseerd staat als akkerbouw. Dit is een bodem die gebruikt wordt in een of ander rotatiesysteem waarbij jaarlijks gewassen worden geoogst, inclusief braakland.

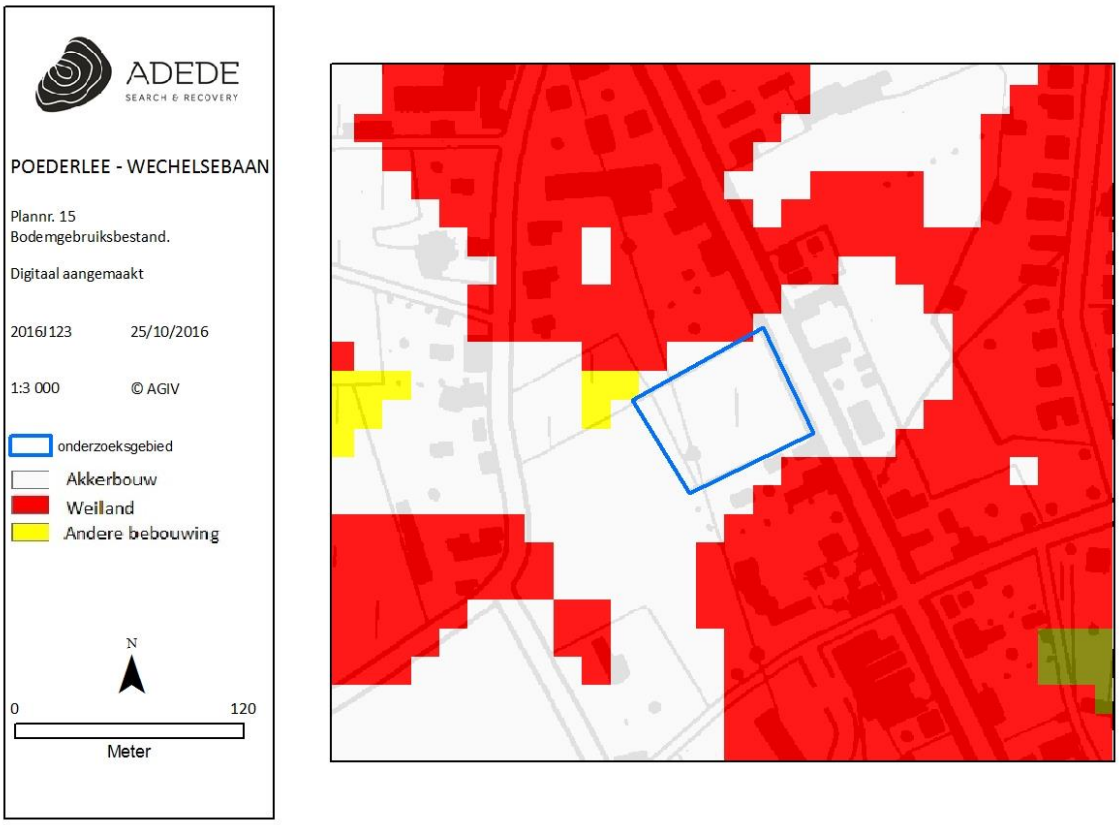

Figuur 16. Onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand.

Op het gewestplan wordt het onderzoeksgebied weergegeven als woongebied. Het westelijke deel van het onderzoeksgebied bevindt zich volgens het gewestplan in een zone bestemd voor woonuitbreiding. Bijgevolg kunnen hier geen ingrepen gedaan worden met het oog op commerciële doeleinden. De opdrachtgever dient zich bijgevolg voor de constructiewerken aan het winkelcomplex te beperken tot het deel van het onderzoeksgebied dat zich binnen de zone woongebied bevindt.

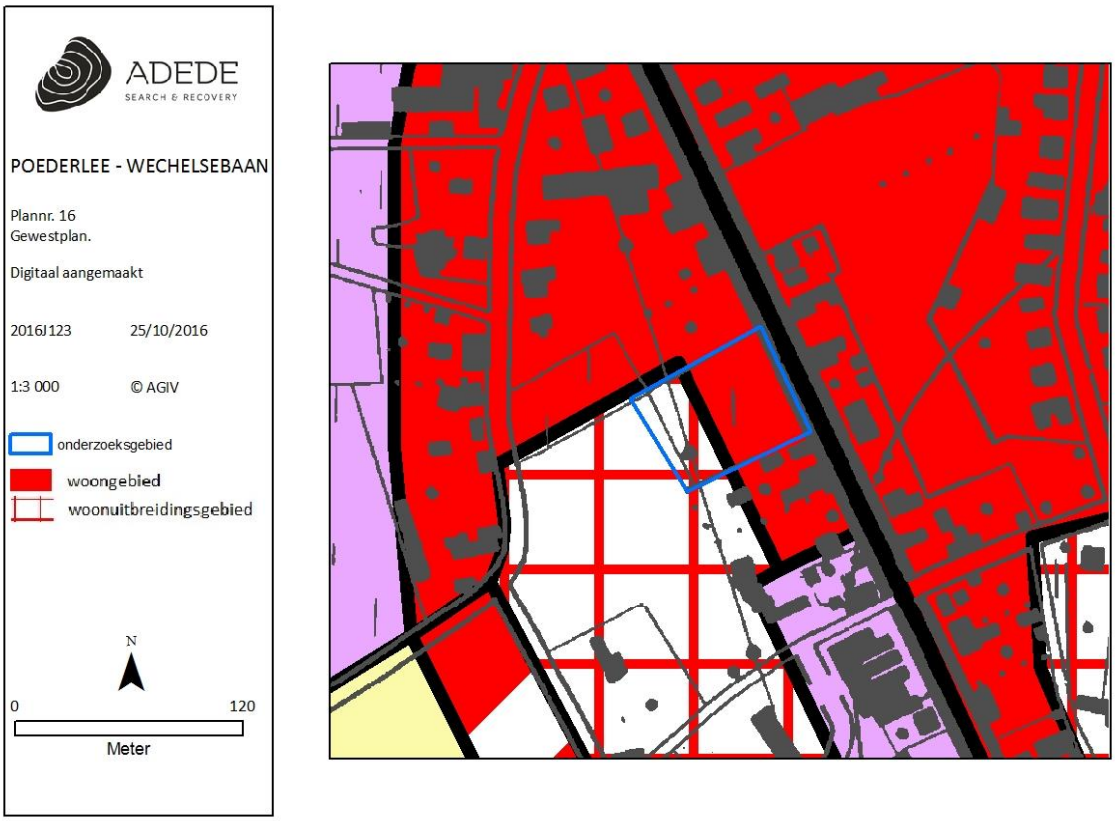

Figuur 17. Onderzoeksgebied op het gewestplan.

3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied

3.3.1 Algemene historische situering

Over de vroege geschiedenis van de gemeente Lille is weinig bekend. Het archeologisch onderzoek in de gemeente is vrij gering en beperkt zich slechts tot enkele losse vondsten. Zo werd in het jaar 1986 een gefragmenteerde neolithische bijl aangetroffen bij het aanleggen van een fundering in het zuidelijke deel van het centrum van Lille. Deze vondst wordt echter niet aangegeven op de CAI maar wordt meermaals vermeld in de publicaties van de lokale heemkundige kring Norbert De Vrijter[13]. Er zijn eveneens aanwijzingen gevonden voor Gallo-Romeinse en latere Frankische activiteiten[14]. Tijdens de Karolingische periode lag Lille tussen de gouwen van 'Rien' en 'Taxandria'. De eerste vermelding van Lille is terug te vinden in een kerkelijke akte uit 1123, waarin Burchard VIII, de

[13] *Heemkundige Kring Norbert De Vrijter, "Lille: Oudheidkundige Vondsten", in:* Driemaandelijks Kontaktblad van de Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter'*, 12, 1986, p. III.*
[14] *N. Paepen, "Recente archeologische ontdekkingen in de nabijheid van Lille", in: Driemaandelijks Contactblad van de Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter',130, 2015, p. 11.*

Aartsbisschop van Kamerijk, het aan het kapittel van de kathedraal van Kamerijk schonk[15]. De toponymie van de gemeente Lille verschilt van die van Lille (Rijsel) dat zich in Noord-Frankrijk bevindt. Terwijl het Noord-Franse Lille afkomstig blijkt van *'Ter Ijsel'* of *'l'Isle'*, *(op) het eiland*, verwijst de plaatsnaam van de Vlaamse gemeente Lille naar een lindebosje op hoge zandgrond. Dit geldt ook voor het grotendeels verdwenen dorp Lillo in de nabijheid van de haven van Antwerpen[16].

Het laatmiddeleeuwse Lille maakte vanaf de eerste helft van de veertiende eeuw deel uit van het Land van Turnhout, een onderdeel van het Hertogdom van Brabant[17]. Het Land van Turnhout omvatte meerdere vrijheden en dorpen maar omvatte nooit het dorp Poederlee. Dit bleef namelijk steeds een aparte heerlijkheid onder het Hertogdom van Brabant[18]. Lille zelf behoorde op bepaalde momenten niet toe aan het Land van Turnhout maar bijvoorbeeld aan de heren van Grobbendonk in de tweede helft van de 15de eeuw tot het eerste kwart van de 17de eeuw. Onder impuls van de heer van Grobbendonk werd Lille een onafhankelijke parochie die losstond van Vorselaar. In deze periode had Lille te lijden onder verschillende plundertochten van strijdende legereenheden in de omgeving alsook onder enkele pestuitbraken. De nabijheid van de Antwerpen en Breda bracht substantiële schade aan het dorp. In deze periode werden een Kroatische jonker of prins en zijn troepen vermoord door enkele Lilse boeren, de bijnaam 'Krawaten' werd bijgevolg aan de inwoners van het dorp gegeven. In 1648, ten gevolge van de Vrede van Münster, werden Lille en de omliggende vrijheden en dorpen terug onder het bestuur van het Land van Turnhout geplaatst. Het Land van Turnhout werd als persoonlijk leen aan Frederik-Hendrik van Nassau en Amalia van Solms gegeven door de Spaanse Habsburger-dynastie[19]. De focus van Lille lag uitsluitend op landbouwactiviteiten en meer bepaald op de verwerking van rogge[20].

In 1708, na enkele eigendomstwisten tussen de koning van Pruisen en de stadhouder van Friesland, werd het Land van Turnhout toegewezen aan Frederik I van Pruisen. In ruil voor deze eigendomsrechten moest Frederik I van Pruisen een vergoeding betalen aan Friso van Nassau, laatstgenoemde stadhouder. Het Land van Turnhout zou worden doorgegeven aan de volgende Pruisische koningen[21]. Ten gevolge van de machtsoverdracht naar Maria-Theresia van Oostenrijk in 1740 viel Frederik II van Pruisen Silezië binnen. Als reactie hierop confisqueerde Maria-Theresia onder andere het Land van Turnhout, het werd echter na de Kerstvrede van Dresden in 1745 terug aan Frederik II van Pruisen geschonken. Tijdens deze spannende jaren werd het Land van Turnhout

[15] *N. Paepen, "Groot-Lille", in:* Driemaandelijks Contactblad van de Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter'*, 79, 2003, p. 3.; https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121672, geraadpleegd op 26 september 2016.*

[16] *W. van den Branden, "Topnymie of verklaring van de plaatsnamen Lille, Gierle, Poederlee en Wechelderzande", in:* Jaarboek Heemkundige Kring Norbert De Vrijter*, 1993, p. 101.*

[17] *W. van den Branden*, Het bestuur van een plattelandsgemeente in het Land van Turnhout in de achttiende eeuw. Lille 1700-1795*. (onuitgegeven licentiaatsverhandeling RUG), Gent, 1982, p. 1. Promotor: Prof. Dr. M. Baelde.*

[18] *W. Driesen, "Poederlee: een heerlijkheid", in: Driemaandelijkscontactblad van de Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter', 102, 2008, p. 5.*

[19] *W. van den Branden,* op. cit*., p. 3.*

[20] *W. van den Branden,* op. cit*., p. 6.*

[21] *W. van den Branden,* op. cit*., p. 4.*

bezet door geallieerde troepen en werden verscheidene plunderingen aangericht. Acht jaar later kocht Maria-Theresia van Oostenrijk het Land van Turnhout, hoogstwaarschijnlijk omdat de op rurale en industriële ontwikkelingen gerichte Maria-Theresia het potentieel van dit grondgebied had ingezien. Het werd datzelfde jaar geschonken aan de hertog van Tellez de Sylva Menezes et Castro, die bijgevolg in het bezit was van Lille[22]. In deze periode werden veel ondernemingen gemaakt om de uitgestrekte heide ten westen van Lille te ontginnen. Vanaf 1768 tot het einde van het Ancien Regime behoorde het Land van Turnhout toe aan de graven de Pestre de Seneffe[23]. De Brabantse Omwenteling tegen het gezag van de Oostenrijkse keizer Jozef II begon deels op het grondgebied van Turnhout. Tijdens de Slag bij Turnhout werden de Oostenrijkse troepen verslagen in de stadskern en kreeg de Omwenteling meer animo in de Zuid-Nederlandse steden[24].

De exclusieve focus op landbouwactiviteiten werd rond het midden van de 19de eeuw aangevuld met enkele nijverheidsactiviteiten. Er bevonden zich destijds een kaarsfabriek en twee brouwerijen in Lille. De voornaamste activiteit van de inwoners bleef bijgevolg de landbouw. Er was sprake van huisnijverheid maar die beperkte zich eerder tot een kleinere schaal, zo werden er verschillende klompenmakerijen opgericht in de landelijke hoeves die het dorp omringden. Dit gebeurde met het oog op een extra bron van inkomsten. Uiteindelijk zou de gemeente ook een belangrijke schakel worden in de diamanthandel en –bewerking. De demografische cijfers suggereren een daling van het inwonersaantal aan het begin van de 19de eeuw maar er kan in de loop van de 19de eeuw een duidelijke stijging gezien worden[25]. De Wechelsebaan vormde vanaf deze eeuw de verbindingsweg tussen Lille en het ten noorden gelegen Wechelderzande, langs deze baan stond onder andere een graanmolen die in 1840 gebouwd werd. De aanleg van de Wechelsebaan zou de landwegen die het land eeuwenlang doorkruisten moeten vervangen en gebeurde meer precies in de tweede helft van de 19de eeuw. In het verlengde van deze baan lagen de verbindingswegen naar Brecht, Turnhout en Herentals.

In de loop van de 20ste eeuw werd steeds meer aan bebouwing langs, onder andere, deze weg gedaan. Deze lintbebouwing zou zich stilaan vanuit Lille verspreiden en in noordelijke richting uitbreiden. De Eerste Wereldoorlog zou weinig of geen schade aanrichten in de gemeente. Zoals uit elke Belgische gemeente werden jongemannen opgeroepen om het land te beschermen tegen de Duitse inval, enkelen onder hen zouden niet meer terugkeren[26]. Tijdens het Interbellum werden de plannen opgemaakt om nationale verbindingswegen aan te leggen door de Kempen. De aanleg van

[22] *W. van den Branden,* op. cit*. p. 5.*
[23] *N. Paepen, "Beknopte historische schets van Groot-Lille", in:* Driemaandelijks Contactblad van de Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter'*, 79, 2003, p. 4.*
[24] *http://www.lille.be/Geschiedenis/default.aspx?id=284, geraadpleegd op 26 september 2016.*
[25] *http://www.kempenserfgoed.be/erfgoed/3230-lille-diamantslijper, geraadpleegd op 26 september 2016. ; https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121672, geraadpleegd op 26 september 2016.*
[26] *W. Driesen, "Gezinsdrama te Gierle gedurende de Eerste Wereldoorlog", in:* Driemaandelijks Contactblad van Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter'*, 125, 2014, p. 5.*

de E34 zou echter nog enkele decennia op zich laten wachten, namelijk tot een twintigtal jaar na de Tweede Wereldoorlog. Deze oorlog bracht wél verwoesting in de gemeente met zich mee, de pastorij werd tijdens artilleriebeschietingen op 11 mei 1940 volledig verwoest. Met de bouw van de nieuwe pastorij werd kort daarop aangevat. Na de oorlogen kreeg de gemeente het gezicht van een woon forenzen gemeente, net iets minder dan de helft van de inwoners pendelde naar nabijgelegen steden. In 1977 fuseerde de gemeente met Gierle, Poederlee, Wechelderzande en een deel van Vosselaar waardoor dit gebied de bijnaam 'Groot-Lille' kreeg in de volksmond. De Wechelsebaan fungeerde sindsdien als as tussen Lille zelf en haar nabijgelegen deelgemeenten. In het begin van de jaren '80 was er nog geen sprake van grote industriële activiteiten in dit gebied[27]. Op luchtfoto's is echter vast te stellen dat er in de loop van de jaren '90 een vrij uitgebreid industrieterrein werd aangelegd ten westen van de Wechelsbaan, net voor de afrit van de E34[28]. Deze KMO-zone werd sindsdien 'Achterstenhoek' genoemd[29]. Het bevolkingsaantal zou vanaf eind jaren '70 sterk toenemen, er werden dan ook steeds meer woonwijken gebouwd ten zuiden van de gemeentekern van Lille. Er werden ook geringe uitbreidingen verwezenlijkt langs de Wechelsebaan, zowel in westelijke als in oostelijke richting. Het is echter van belang te vermelden dat de groene zones van Lille, zijnde in het noordwesten van de kern van Lille, behouden zijn gebleven. Vandaag de dag is het percentage pendelaars in deze goedbereikbare, doch rustige en vrij groene gemeente ongetwijfeld toegenomen. Toeristen vinden hun weg naar Lille dankzij de vele wandel- en fietsroutes die door de gemeente en haar deelgemeentes lopen.

3.3.2 Historisch kaartmateriaal

3.3.2.1 Cartes des Pays-Bas, Fricx (1712)

Eugène-Henri Fricx (1644-1730) was de grondlegger van een belangrijke dynastie van 18de -eeuwse drukkers in Brussel. Hij werd in 1689 tot *Imprimeur de sa Majesté,* Koninklijke drukker benoemd door de privé-raad van de Spaanse koning. Zijn bekendste kaarten zijn de *Cartes des Pays-Bas* uit 1712. Dit is een atlas in twee delen, met een geheel van topografische kaarten van de Nederlanden en een bundel van de stadsplannen van tijdens belegeringen en veldslagen. De atlas werd aangemaakt als illustratie waarom Fricx het koninklijk privilege voor het drukken van de officiële regeringsdocumenten moest behouden. De privé-raad verleende hem dan uiteindelijk ook dit privilege voor zijn hele leven[30].

[27] *W. van den Branden,* op. cit*., p. 1.*
[28] *http://www.geopunt.be/, geraadpleegd op 26 september 2016.*
[29] *https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121672, geraadpleegd op 26 september 2016.*
[30] *http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpII63204_nl.html, geraadpleegd op 19 september 2016.*

Op onderstaand fragment van de kaarten der Nederlanden van Fricx is duidelijk te zien dat enkel stadskernen, wegen en belangrijke bouwwerken zoals kerken, kastelen, etc. werden weergegeven. Het ontbreken van bebouwing op deze kaart betekent dus niet per definitie dat er geen gebouwen stonden. Burgerlijke architectuur kreeg op deze kaarten immers zeer weinig aandacht. Op de kaart is Lille terug te vinden, de rivier die langs de oostkant stroomt heet de Laakbeek. Nog iets meer naar het oosten wordt ook de Aa afgebeeld.

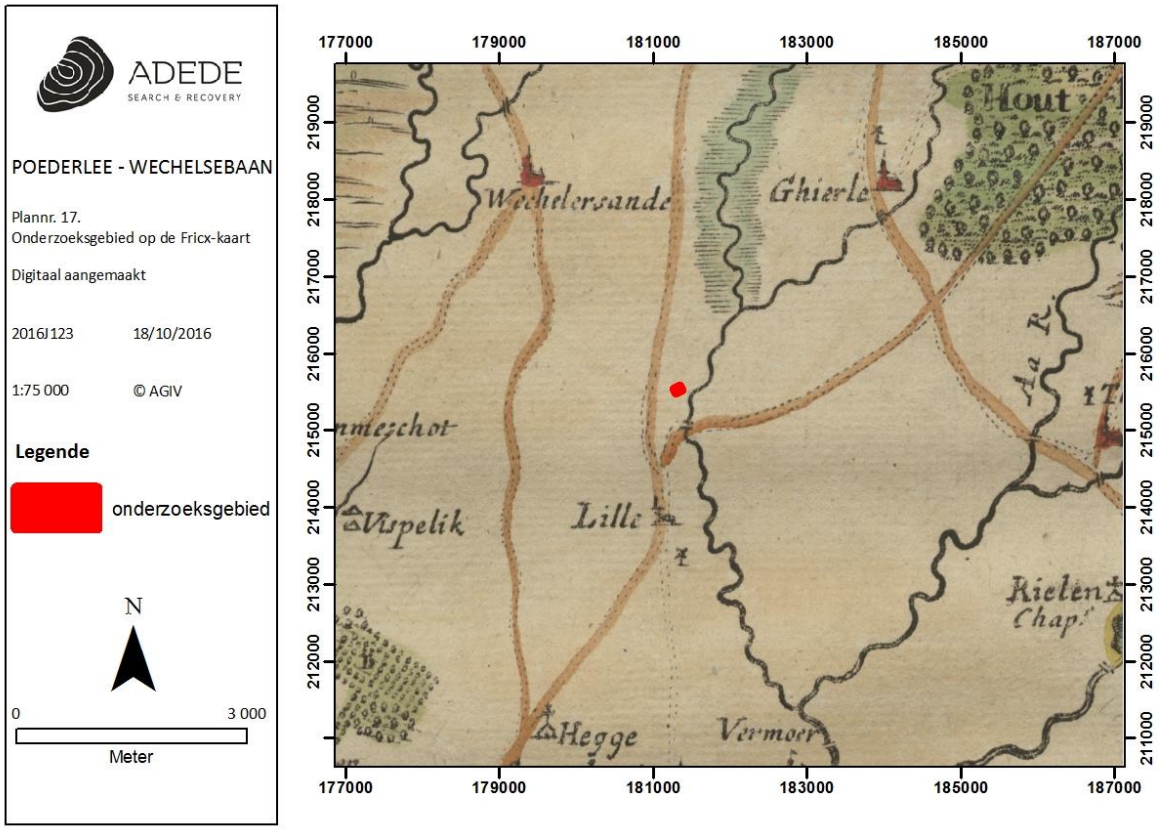

Figuur 18. Onderzoeksgebied op de Fricx-kaart.

3.3.2.2 Militaire Ferraris kaarten (1771-1778)

In opdracht van Keizerin Maria-Theresia en Keizer Jozef II werden de Oostenrijkse Nederlanden voor het eerst grootschalig en systematisch topografisch gekarteerd. 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten werden geklasseerd volgens bundels en vergezeld van een beschrijvende tekst. Dit alles gebeurde onder leiding van generaal Joseph-Jean-François Graaf de Ferraris (1726-1814). Het resultaat was een Kabinetskaart in drie exemplaren. Het exemplaar, bestemd voor de Oostenrijkse gouverneur Karel van Lotharingen, is heden in bezit van de Koninklijke Bibliotheek

Albert I te Brussel. De andere exemplaren bevinden zich in het Rijksarchief in Den Haag en het *Kriegsarchiv* te Wenen[31].

Op onderstaand fragment van de Ferraris-kaarten wordt het onderzoeksgebied weergegeven als akkerland. Ten westen van het gebied zijn enkele gebouwen afgebeeld. In het zuiden wordt de dorpskern van Lille getoond, bestaande uit enkele tientallen huizen. Ten noordwesten van het onderzoeksgebied wordt de huidige KMO-zone Achterstenhoek afgebeeld als “Aeyssiehoeck”[32].

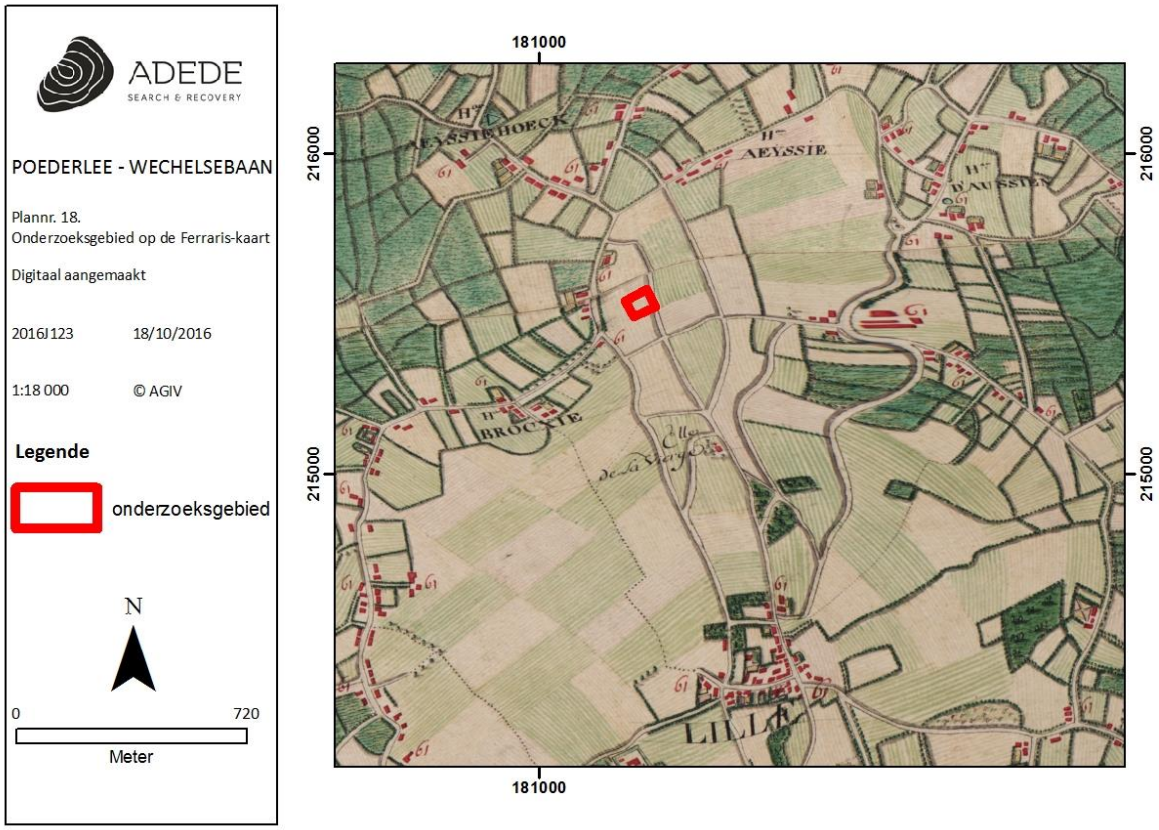

Figuur 19. Onderzoeksgebied op de Ferraris-kaart.

Op dit beeld is er een detail van de Ferrariskaart te zien. Het onderzoeksgebied wordt als akkerland afgebeeld en is onbebouwd. Ten westen van het onderzoeksgebied bevinden er zich enkele gebouwen. Deze bevinden zich op 4 verschillende percelen die steeds afgebakend worden door heggen of lage begroeiing.

[31] *http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf*
[32] *www.Geopunt.be (Geraadpleegd op 12 oktober 2016)*

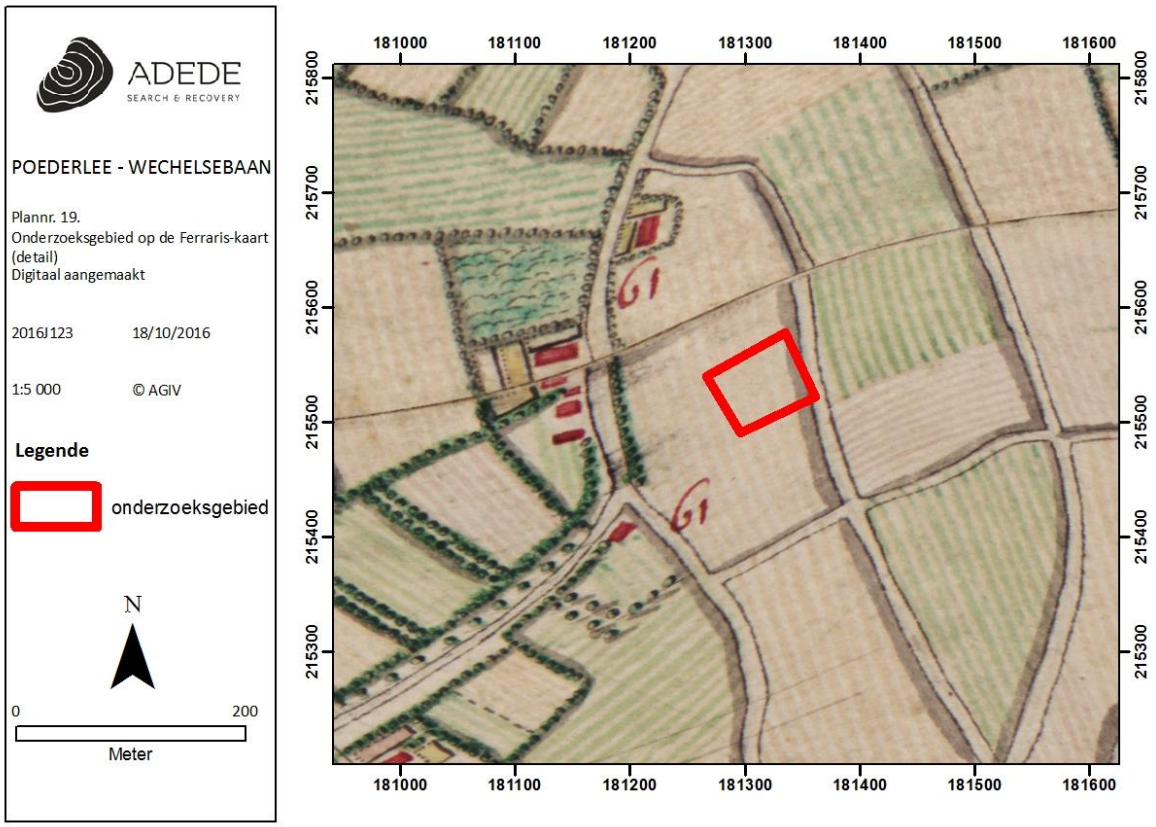

Figuur 20. Onderzoeksgebied op de Ferraris-kaart (detail).

3.3.2.3 Atlas der Buurtwegen (1841) & Cartes Topographiques de la Belgique (1846-1854)

De situatie van het onderzoeksgebied in de Atlas der Buurtwegen uit 1841 en op de *Cartes Topographiques de la Belgique* van Vandermaelen uit 1846-1854 verschilt nauwelijks van elkaar en van de situatie op de Ferraris-kaarten. Op de Atlas der Buurtwegen zijn ten westen van het onderzoeksgebied nog steeds enkele gebouwen terug te vinden. In het zuiden is ook de dorpskern van Lille afgebeeld, deze is slechts zeer gering uitgebreid.

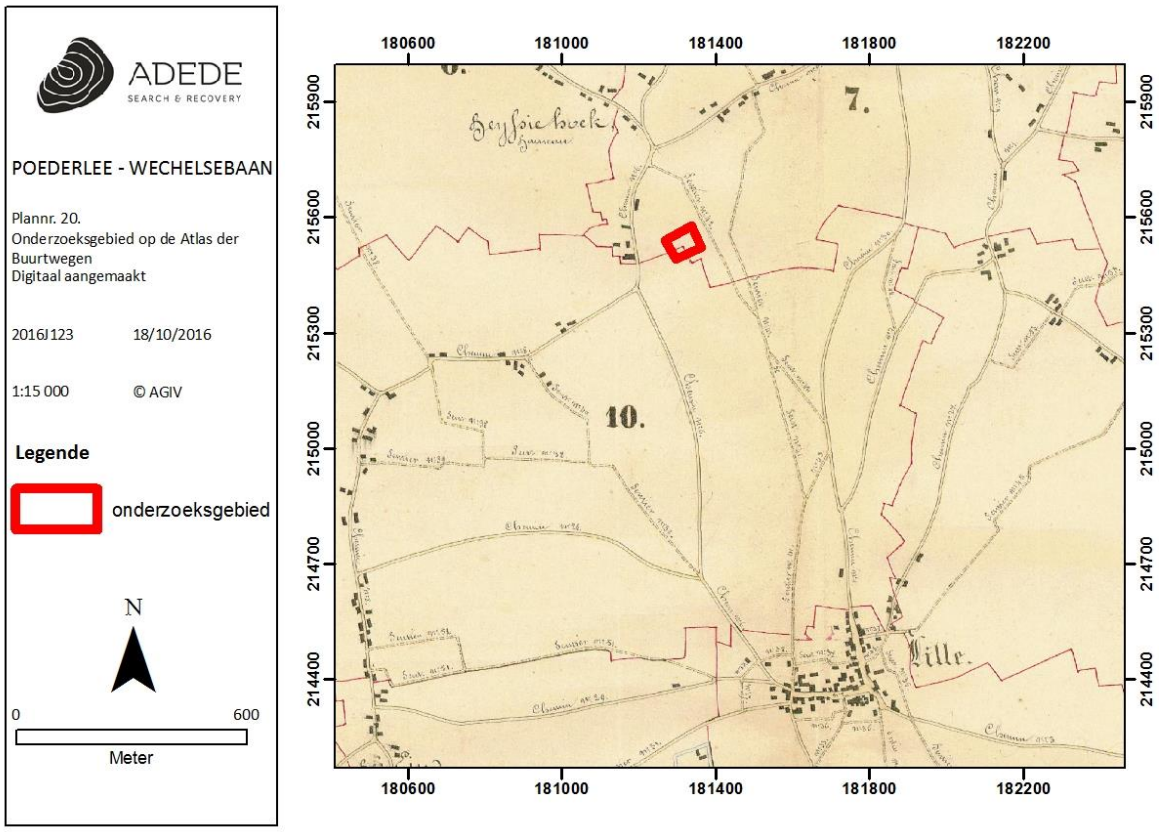

Figuur 21. Onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen.

Voorts is te zien dat de akker van weleer nu opgedeeld is in verschillende percelen in de vorm van stroken. Op het onderzoeksgebied is wel nog steeds geen bebouwing aan te treffen. Op het detail van de Atlas der buurtwegen is te zien dat het onderzoeksgebied doorsneden wordt door een beek. Het vermoeden bestaat dat op deze kaart, zoals gegeorefereerd[33], het onderzoeksgebied niet op zijn exacte locatie is weergegeven. In werkelijkheid zou het onderzoeksgebied meer naar het oosten te vinden zijn waardoor de beek niet het oostelijke deel van het onderzoeksgebied doorsnijdt maar eerder het midden of zelfs de westelijke kant van het onderzoeksgebied doorsnijdt.

[33] *Gegeorefereerd overgenomen van www.geopunt.be*

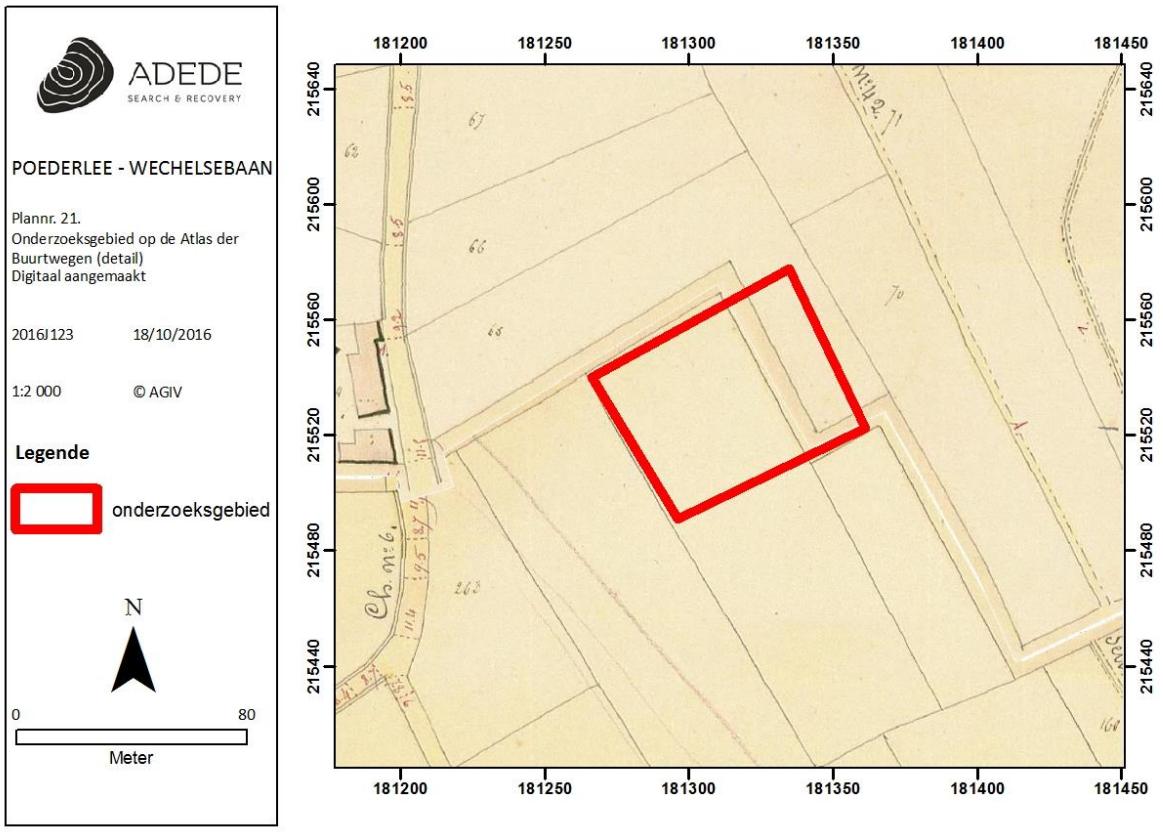

Figuur 22. Onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen (detail).

Net als op de Atlas der Buurtwegen is op de Cartes Topographiques van Vandermaelen te zien dat de situatie rond het midden van de 19de eeuw onveranderd is gebleven, het onderzoeksgebied blijft onbebouwd. Net buiten de contouren van het onderzoeksgebied staat hier een, voor het eerst, een molen aangegeven, geen andere sporen of vermeldingen omtrent deze molen zijn terug te vinden.

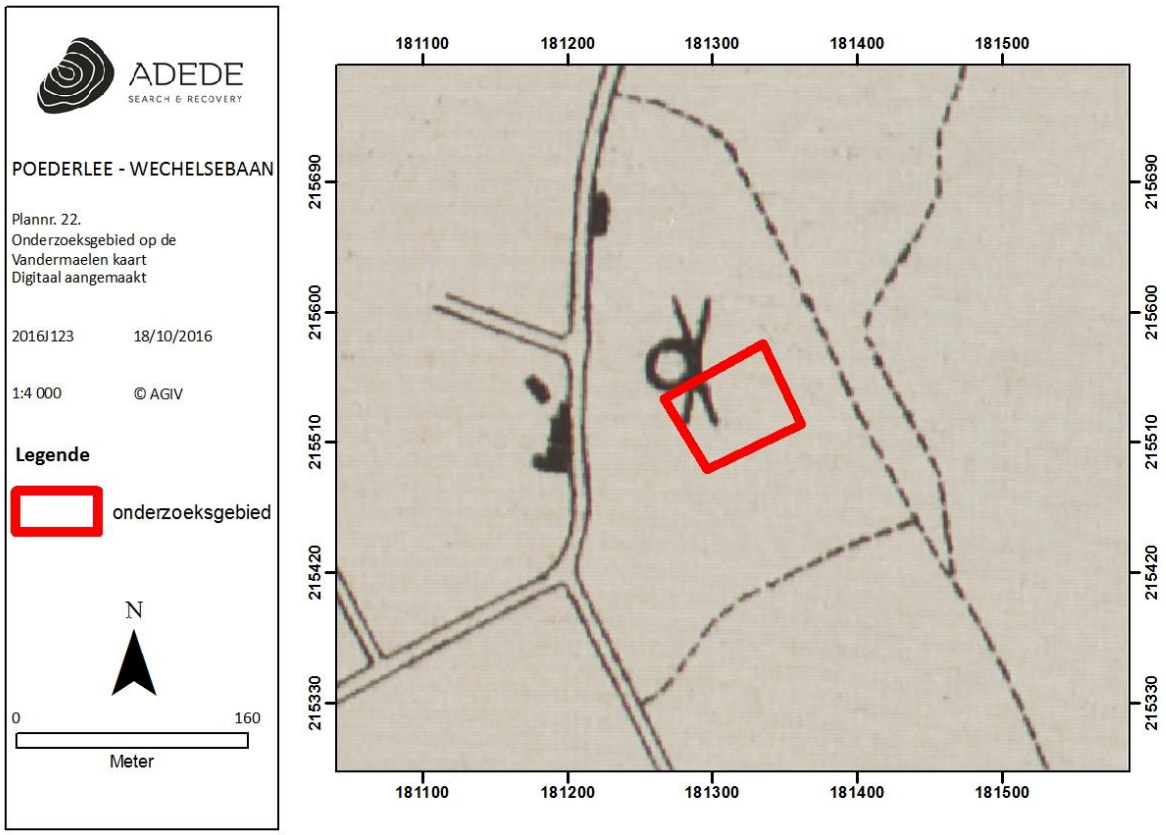

Figuur 23. Onderzoeksgebied op de Vandermaelen kaart.

3.3.2.4 Luchtfoto's (1971; 1979-1990; 2000-2003 & 2015)

Op deze zwart-wit luchtfoto uit 1971 kan worden opgemaakt dat er in 1971 geen bebouwing was binnen het onderzoeksgebied.

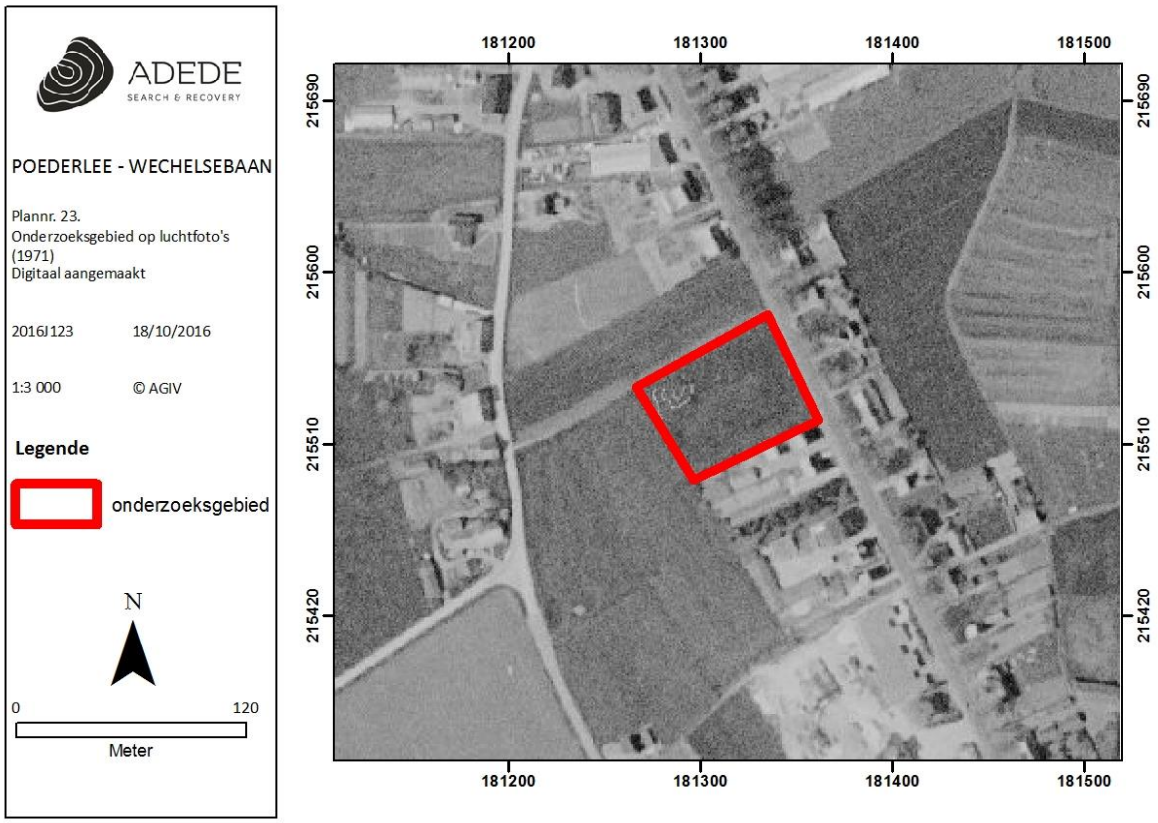

Figuur 24. Onderzoeksgebied op luchtfoto's uit 1971.

De luchtfoto's uit de periode 1979 – 1990 tonen weinig verandering. Het gebied staat nog altijd leeg maar er valt wel een kleine structuur op te merken, mogelijk een stalletje. Rondom het onderzoeksgebied is er wel een grote toename van bebouwing merkbaar.

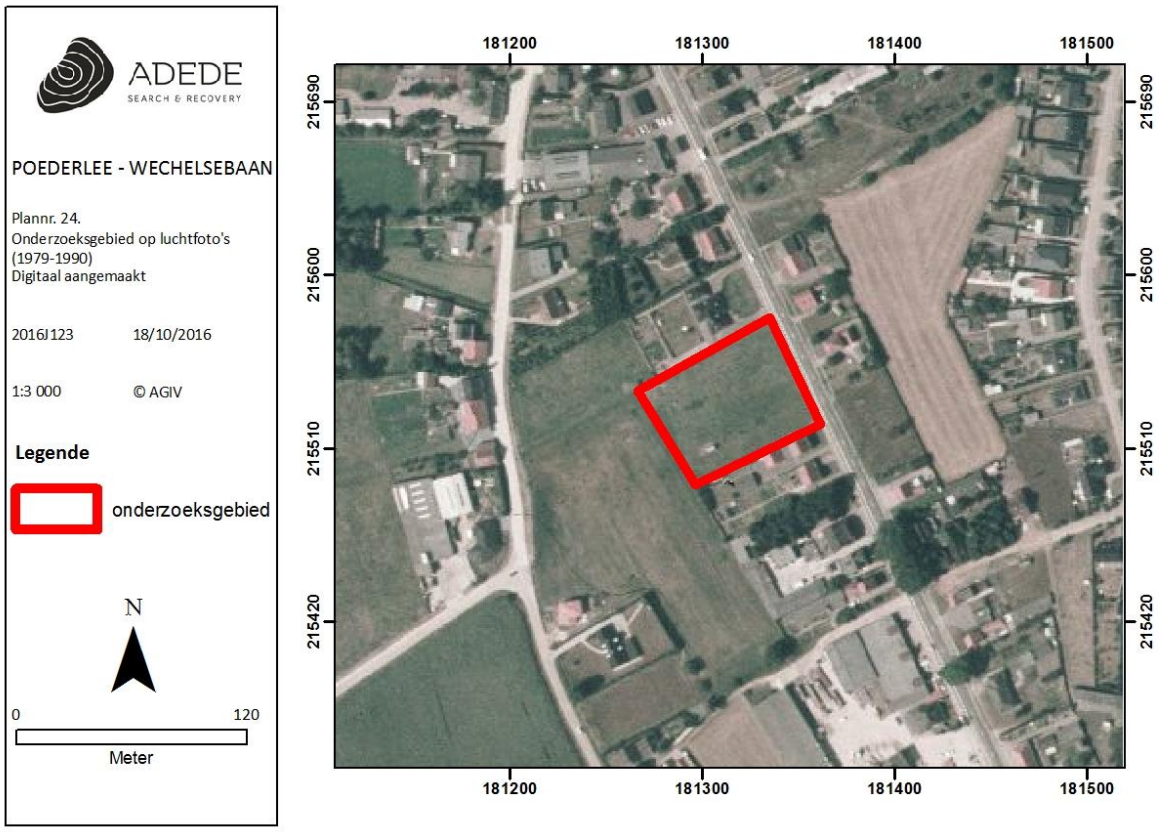

Figuur 25. Onderzoeksgebied op luchtfoto's (1979 – 1990).

De luchtfoto van 2000-2003 toont het onderzoeksgebied in opbouw naar de huidige toestand. Het winkelgebouw is reeds geplaatst en de zone waar de geasfalteerde parking zal worden aangelegd is duidelijk in voorbereiding.

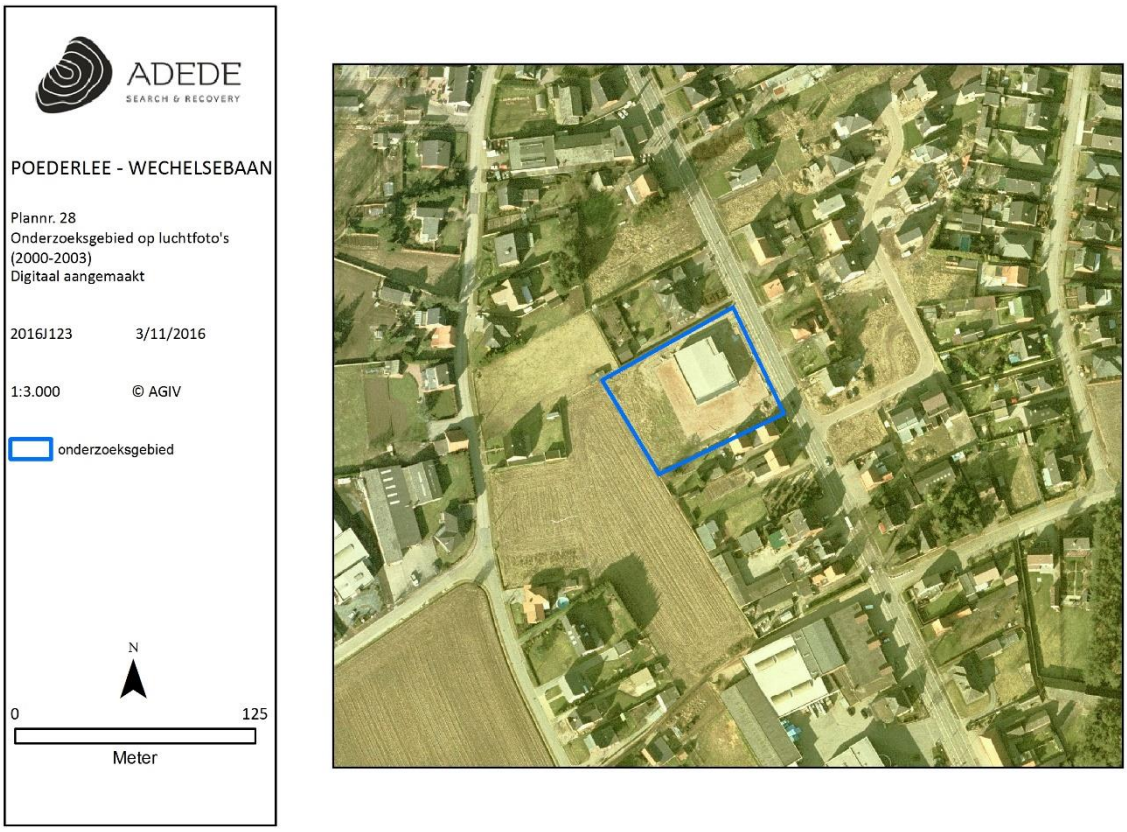

Figuur 26. Onderzoeksgebied op luchtfoto's (2000 – 2003)

Op de luchtfoto uit 2012 is het onderzoeksgebied zichtbaar in zijn huidige toestand, met het winkelgebouw, de geasfalteerde parking en het omringende grasland. Voorts is merkbaar dat het omliggende gebied nog dichter bebouwd is dan op de voorgaande foto.

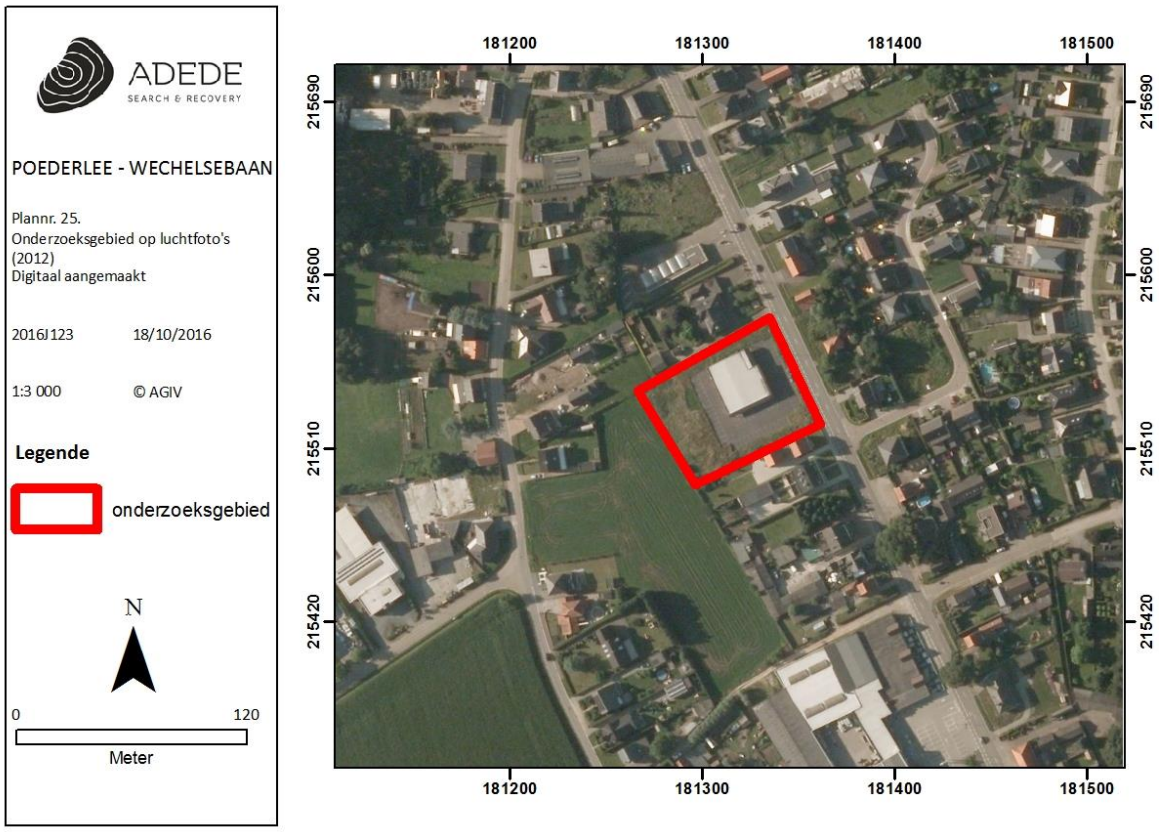

Figuur 27. Onderzoeksgebied op luchtfoto's uit 2012.

3.4 Archeologische situering van het projectgebied

Zoals reeds is aangegeven is er geen eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd op de locatie van het onderzoeksgebied. In de omgeving van de site is er wel reeds onderzoek verricht aan de hand van een mechanische prospectie en een vlakdekkende opgraving. Deze informatie is opgenomen in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI). het betreft hier onder meer steentijd artefacten, Romeinse sporen, een volmiddeleeuwse nederzetting en een munitiedepot uit de Tweede Wereldoorlog. De overige meldingen betreffen een hoeve en een kapel uit de 18de eeuw.

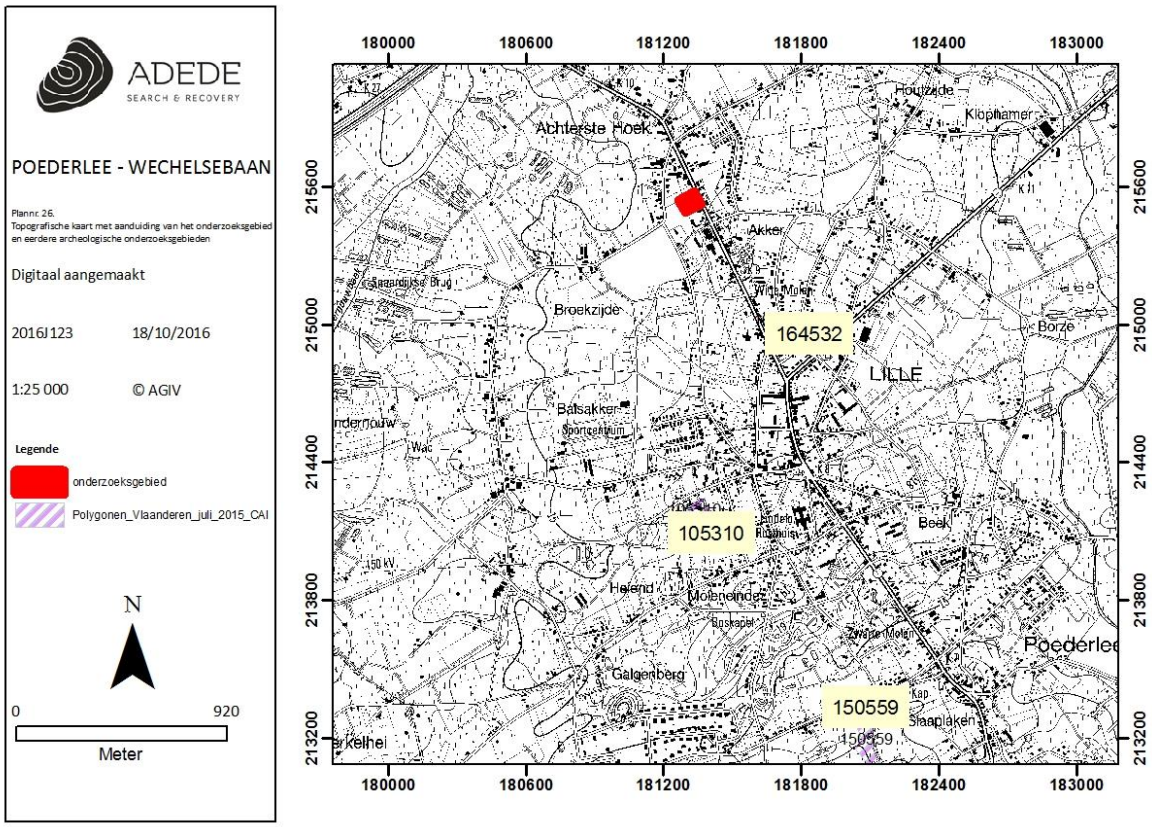

Figuur 28. Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied en eerdere archeologische onderzoeksgebieden

3.4.1 CAI locatie 164532

Het betreft hier de Kapel 'de la Vierge' of de Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Ackere uit de 18de eeuw. Inmiddels is de kapel reeds verdwenen maar in De Inventaris van het Bouwkundige Erfgoed (DIBE) staat een beetje verder de Sint-Annakapel aangeduid, die de oude kapel heeft vervangen aan het eind van de 19de eeuw[34].

3.4.2 CAI locatie 105310

Op deze locatie bevond zich een hoeve met walgracht die niet bewaard is gebleven, genaamd de Schranshoeve. De hoeve staat afgebeeld op de Ferraris-kaart (1771-1777)[35].

[34] *https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/164532, geraadpleegd op 11 oktober 2016.*
[35] *https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/105310, geraadpleegd op 11 oktober 2016.*

3.4.3 CAI locatie 150559

De verkaveling Schrieken werd door mechanische prospectie (november 2009) en een vlakdekkende opgraving (juni 2011) onderzocht. Over het hele terrein zijn er sleuven getrokken, de vlakdekkende opgraving werd in het noordelijke deel van perceel 423h t.e.m. 404e uitgevoerd.
Hierbij zijn er 4 Steentijd artefacten teruggevonden, namelijk een vorstafslag en microkling uit wommersomkwartsiet en een corticale afslag en microklingfragment in vuursteen.
Er is ook een grafstructuur ontdekt die waarschijnlijk gedateerd kan worden in de metaaltijd. Het gaat hier om een langgerekte rechthoekige structuur die wordt geïnterpreteerd als langbed of als veekraal. Een andere mogelijke metaaltijd vondst is een paalkuil.
Uit de Romeinse tijd is er een glasfragment teruggevonden dat deel uitmaakte van een ribbenkom. Dit fragment werd aangetroffen in één van de waterputten.
Er zijn twee volmiddeleeuwse erven aangetroffen die telkens 1 groot bootvormig gebouw met bijhorende waterput hadden en ook kleinere bootvormige schuren en spiekers. Eveneens zijn er 3 smalle rijen van dubbele paalkuilen ontdekt die mogelijk de grens (takkenwal) tussen het akkerland areaal en het heidegebied aanduidden. Deze dienden dus als veewering en/of als bescherming tegen stuifzand.
Voorts is er een laatmiddeleeuwse nederzetting aan het licht gekomen. Zo werden er onder andere paalsporen, greppels, drenkpoelen, waterputten, grachten en een grote hoeveelheid aardewerk aangetroffen. Een complexe configuratie van greppels weerspiegelt de afbakening van diverse activiteitenzones. O.a. afbakening van gronden behorende bij de 17de -eeuwse hoeve.
Uit de Tweede Wereldoorlog is er een munitiedepot en een bomkrater teruggevonden[36].

3.5 Besluit

De analyse van de gebruikte historische kaarten geeft aan dat de Wechelsebaan te Lille reeds in de tweede helft van de 18de eeuw het huidige traject min of meer volgde. Op de Frickx kaart van 1712 staat de weg nog niet aangegeven. Dit wil echter niet zeggen dat deze toen nog niet bestond. De Frickx kaart focust voornamelijk op stadskernen en grotere gebouwen zoals kerken en op hoofdwegen en waterlopen. Het onderzoeksgebied, gelegen langs de Wechelsebaan, vertoont pas sporen van bebouwing vanaf de luchtfoto's uit de periode van 1979 tot 1990. Het gaat hier om een kleine, lichte structuur, mogelijks een stal, die geen verstoring van het bodemarchief veroorzaakt heeft. Voor dergelijke structuren zijn immers geen of slechts zeer oppervlakkige funderingen nodig. De luchtfoto's van 2000 – 2003 geven aan dat pas sinds deze periode kan gesproken worden van

[36] *https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/150559, geraadpleegd op 11 oktober 2016.*

echte bebouwing op het perceel. Hier zijn de constructiewerken naar de huidige situatie van het onderzoeksgebied toe zichtbaar. Het gaat hier dus om een gebied zonder een hoge densiteit aan bebouwing in het verleden. De gronden van het onderzoeksgebied lijken vanaf de 18de eeuw in gebruik als akkerland en weidegrond.

Gezien het historische kaartmateriaal slechts terug gaat tot de vroege 18de eeuw is het noodzakelijk andere bronnen te raadplegen om na te gaan of er zich mogelijk een archeologische site binnen de contouren van het onderzoeksgebied kan bevinden. Er zijn in de directe omgeving van het onderzoek nog geen archeologische onderzoeken uitgevoerd, ook dit geeft geen uitsluitsel over de staat van het bodemarchief ter plaatse.

De bodemopbouw binnen de contouren van het onderzoeksgebied is via een recent uitgevoerd booronderzoek reeds grotendeels in kaart gebracht. Het geeft aan dat er vanaf een diepte van ongeveer 0,95m geen recente antropogene verstoringen meer terug te vinden zijn. De onderliggende, onverstoorde lagen omvatten mogelijks de restanten van een plaggendek en/of podzol. Een dikke laag klei is ook terug te vinden op een diepte van 1,40m tot 1,80m. Daaronder bevinden zich zandlagen waarvan de bovenste nog steeds turf houdend is. Het bodemonderzoek is niet uitgevoerd met het oog op mogelijk aanwezige archeologische sites op het perceel en bevat dus geen informatie daarover. Het geeft wel duidelijk aan dat de onverstoorde lagen naar bewaringstoestand toe archeologisch en cultuurhistorisch interessante horizonten bevatten.

De geplande werken ter hoogte van het onderzoeksgebied brengen een aantal bodemverstoringen met zich mee die doorheen de recent, antropogeen verstoorde lagen in de bodem breken. Deze brengen bijgevolg nieuwe verstoringen in het bodemarchief teweeg. De bodemopbouw van het gebied laat uitschijnen dat zich onder deze recent verstoorde lagen en het plaggendek een aantal lagen bevinden die een hoog archeologisch en cultuurhistorisch potentieel hebben. Met andere woorden, mogelijk aanwezige sites of sporen kunnen in deze bodem goed bewaard zijn gebleven en tot heden in onverstoorde staat bevinden over de gehele oppervlakte van het onderzoeksgebied.

Dit alles in overweging genomen kan enkel besloten worden dat verder onderzoek

Om aldus na te gaan of zich binnen de contouren van het onderzoeksgebied al dan niet archeologisch en cultuurhistorisch interessante horizonten bevinden adviseert ADEDE bvba hier een proefsleuvenonderzoek. Dit dient uitgevoerd te worden nadat de huidige bebouwing en parking reeds is afgebroken tot op het maaiveld. Deze werken kunnen pas worden uitgevoerd nadat de stedenbouwkundige vergunning werd bekomen. Er wordt hier dan ook geopteerd voor een uitgesteld vooronderzoek.

3.6 Besluit breed publiek

De historische kaarten en luchtfoto's geven aan dat het gebied sinds de vroege 18de eeuw tot 2000 onbebouwd was en in gebruik als akkerland of weideland. Geen voorgaand archeologisch onderzoek werd uitgevoerd binnen de contouren of in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Bijgevolg is geen informatie beschikbaar in deze bronnen om uit te besluiten of er al dan niet een archeologische site aanwezig is binnen het onderzoeksgebied.

De bodemopbouw van het onderzoeksgebied geeft aan dat onder de reeds verstoorde lagen (verharde parking en reeds bestaand gebouw) onverstoorde horizonten bewaard zijn gebleven met een hoog archeologisch en cultuurhistorisch potentieel. Gezien geen informatie terug te vinden is over de periodes vanaf de steentijden tot late middeleeuwen voor dit gebied is het niet uit te sluiten dat dergelijke sporen mogelijk aanwezig zijn ter hoogte van het onderzoeksgebied. Indien deze aanwezig zijn is er, door de bodemopbouw, tevens een grote kans op goede bewaring van deze archeologische sporen.

Gezien de huidige toestand van het terrein niet toelaat een vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren op het grootse deel van het onderzoeksgebied wordt hier geopteerd voor een uitgesteld vooronderzoek. Op die manier kunnen, na het bekomen van de stedenbouwkundige vergunning, de aard en de aanwezigheid van de mogelijke sporen vastgesteld worden via een proefsleuvenonderzoek.

4 Bibliografie

Abesim bvba, 2016: *Milieuhygiënisch bodemonderzoek M16/1169 Nieuwbouw Okay – Wechelsebaan (tss 85 en 99) – Lille 29-9-2016*, Deinze.

Bogemans F., 1997. Toelichtingen bij de Geologische kaart van België – Vlaams Gewest: Kaartblad 1-7 Essen - Kapellen, Antwerpen.

Goolaerts & Beerten 2006: Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad 16 Lier*, Leuven.*

Heemkundige Kring Norbert De Vrijter, "Lille: Oudheidkundige Vondsten", in: Driemaandelijks Kontaktblad van de Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter*', 12, 1986.*

N. Paepen, "Recente archeologische ontdekkingen in de nabijheid van Lille", in: Driemaandelijks Contactblad van de Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter',130, 2015.

N. Paepen, "Groot-Lille", in: Driemaandelijks Contactblad van de Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter'*, 79, 2003.*

N. Paepen, "Beknopte historische schets van Groot-Lille", in: Driemaandelijks Contactblad van de Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter'*, 79, 2003, p. 4.*

W. Driesen, "Gezinsdrama te Gierle gedurende de Eerste Wereldoorlog", in: Driemaandelijks Contactblad van Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter'*, 125, 2014, p. 5.*

W. Driesen, "Poederlee: een heerlijkheid", in: Driemaandelijkscontactblad van de Heemkundige Kring 'Norbert De Vrijter', 102, 2008.

W. van den Branden, "Topnymie of verklaring van de plaatsnamen Lille, Gierle, Poederlee en Wechelderzande", in: Jaarboek Heemkundige Kring Norbert De Vrijter*, 1993.*

W. van den Branden, Het bestuur van een plattelandsgemeente in het Land van Turnhout in de achttiende eeuw. Lille 1700-1795*. (onuitgegeven licentiaatsverhandeling RUG), Gent, 1982, p. 1. Promotor: Prof. Dr. M. Baelde.*

Websites

http://www.Geopunt.be

https://inventaris.onroerenderfgoed.be

http://www.lille.be/Geschiedenis/default.aspx?id=284.

http://www.kempenserfgoed.be/erfgoed/3230-lille-diamantslijper.

http://www.lille.be/Lille%20voorgesteld/default.aspx?id=283

http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpII63204_nl.html , geraadpleegd op 19 september 2016.

https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/294136/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%Boorrapport (Geraadpleegd op 18 oktober 2016).

https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/293414/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport (Geraadpleegd op 18 oktober 2016).

5 Lijst van plannen

Plannr.	Beschrijving	Schaal	Wijze vervaardiging	Datum aanmaak
0001	Onderzoeksgebied op de topografische kaart	1:1500	digitaal	11/10/2016
0002	Onderzoeksgebied op orthofoto	1:500	digitaal	11/10/2016
0003	Onderzoeksgebied op kadasterkaart	1:500	digitaal	11/10/2016
0004	Verstoorde zones	1:265	digitaal	2/11/2016
0005	Inplantingsplan bestaande toestand	1:265	digitaal	2/11/2016
0006	Inplantingsplan ontwerptoestand	1:265	digitaal	25/10/2016
0007	Inplanting boringen	1:258	digitaal	27/10/2016
0008	DHMVII, Digitaal terreinmodel 1m	1:60000	digitaal	25/10/2016
0009	DHMVII, Digitaal terreinmodel 1m (Detail)	1:800	digitaal	25/10/2016
0010	Onderzoeksgebied op de tertiair-geologische kaart	1:3000	digitaal	18/10/2016
0011	Onderzoeksgebied op de quartair-geologische kaart	1:20000	digitaal	18/10/2016
0012	Onderzoeksgebied op de bodemtypekaart	1:2000	digitaal	11/10/2016
0013	Onderzoeksgebied op de potentiële bodemerosiekaart	1:5000	digitaal	18/10/2016
0014	Onderzoeksgebied op de erosiegevoeligheidskaart van de Vlaamse gemeenten	1:75000	digitaal	18/10/2016
0015	Onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand	1:3000	digitaal	12/10/2016
0016	Onderzoeksgebied op het gewestplan	1:3000	digitaal	12/10/2016
0017	Onderzoeksgebied op de Fricx-kaart	1:75000	digitaal	18/10/2016
0018	Onderzoeksgebied op de Ferraris-kaart	1:18000	digitaal	18/10/2016
0019	Onderzoeksgebied op de Ferraris-kaart (detail)	1:5000	digitaal	18/10/2016
0020	Onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen	1:15000	digitaal	18/10/2016
0021	Onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen (detail)	1:2000	digitaal	18/10/2016
0022	Onderzoeksgebied op de Vandermaelen kaart	1:4000	digitaal	18/10/2016
0023	Onderzoeksgebied op luchtfoto's (1971)	1:3000	digitaal	18/10/2016
0024	Onderzoeksgebied op luchtfoto's (1979-1990)	1:3000	digitaal	18/10/2016

0025	Onderzoeksgebied op luchtfoto's (2012)	1:3000	digitaal	18/10/2016
0026	Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied en eerdere archeologische onderzoeksgebieden	1:25000	digitaal	18/10/2016
0027	Verstoorde zones met verstoringsdieptes	1:265	digitaal	2/11/2016
0028	Onderzoeksgebied op luchtfoto's (2000-2003)	1:3000	digitaal	3/11/2016

6 Lijst van figuren

Figuur 1. Doorsnede bestaande toestand ..... - 16 -
Figuur 2. Doorsnedes geplande toestand ..... - 17 -
Figuur 3. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m. ..... - 18 -
Figuur 4. Onderzoeksgebied ten opzichte van het DHMVII, digitaal oppervlaktemodel 1m (detail).- 19 -
Figuur 5. Hoogteprofiel van noord naar zuid (boven) en van west naar oost (onder). ..... - 20 -
Figuur 6. Onderzoeksgebied op de tertiair-geologische kaart. ..... - 21 -
Figuur 7. Onderzoeksgebied op de quartair-geologische kaart. ..... - 22 -
Figuur 8. Onderzoeksgebied op de bodemtypekaart. ..... - 23 -
Figuur 9. Boorprofiel Boring 1 (©Abesim) ..... - 26 -
Figuur 10. Boorprofiel Boring 2 (©Abesim). ..... - 27 -
Figuur 11. Boorprofielen Boring 3 en Boring 3Bis (©Abesim). ..... - 28 -
Figuur 12. Boorprofiel Boring 4 (©Abesim). ..... - 28 -
Figuur 13. Boorprofiel Boring 5 (©Abesim). ..... - 29 -
Figuur 14. Onderzoeksgebied op de potentiële bodemerosiekaart. ..... - 29 -
Figuur 15. Onderzoeksgebied op de erosiegevoeligheidskaart van de Vlaamse gemeenten ..... - 30 -
Figuur 16. Onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand ..... - 31 -
Figuur 17. Onderzoeksgebied op het gewestplan. ..... - 32 -
Figuur 18. Onderzoeksgebied op de Fricx-kaart ..... - 36 -
Figuur 19. Onderzoeksgebied op de Ferraris-kaart. ..... - 37 -
Figuur 20. Onderzoeksgebied op de Ferraris-kaart (detail). ..... - 38 -
Figuur 21. Onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen ..... - 39 -
Figuur 22. Onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen (detail). ..... - 40 -
Figuur 23. Onderzoeksgebied op de Vandermaelen kaart. ..... - 41 -
Figuur 24. Onderzoeksgebied op luchtfoto's uit 1971. ..... - 42 -
Figuur 25. Onderzoeksgebied op luchtfoto's (1979 – 1990). ..... - 43 -
Figuur 26. Onderzoeksgebied op luchtfoto's (2000 – 2003) ..... - 44 -
Figuur 27. Onderzoeksgebied op luchtfoto's uit 2012. ..... - 45 -
Figuur 28. Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied en eerdere archeologische onderzoeksgebieden ..... - 46 -